EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN! Sayı:33, Haziran 1990

Düzen cephesinden görünümler

Düzen cephesine genel çizgiler içinde bakıldığında görünen nedir? Sık sık ve herkesçe üzerinde durulan iktisadi görünümü özetlemek, iktisadi sorunları sıralamak gereksizdir. Kapitalist ekonomi uzun yıllardır aynı çıkmazın içerisindedir, temel sorunları bakımından çözümsüzdür.Gündelik politikalarla "gün" kurtarılmaya çalışılmaktadır ancak. Bu ise sorunların birikmesi ve ağırlaşması sonucunu doğurmakta ve doğal olarak sosyal hareketliliğin ve politik bunalımın uygun zeminini pekiştirmektedir.

Siyasal plandaki görünüm ise şöyle özetlenebilir. Yığınlara en üstün irade olarak sunulan parlamento, sözde parlamenter rejimin bu sözde temel kurumu, biçimsel bakımdan bile büyük ölçüde devreden çıkarılmıştır. Türk burjuvazisinin gerçek siyasal karar merkezi, liberal aydınlar tarafından bugünlerde yeniden bolca övgüsü yapılan '61 Anayasası sayesinde, son 30 yıldır hep generallerin egemenliğindeki Milli Güvenlik Kurulu (MGK) olmuştur. Uluslararası ve yerli sermaye çevrelerinden süzülüp gelen istemler, MGK'da temel politika ve kararlara dönüşmüş ve hükümete dikte ettirilmiştir. Bu politika ve kararlar yasal çerçeve mevcutsa eğer doğrudan hükümet icraatı haline gelmiştir; yok eğer mevcut değilse hükümet eliyle önce parlamentoya getirilmiş, biçimsel tartışmaların ardından "yasa" katına yükseltilmiş ve buna da milletin iradesinin millet meclisi eliyle tecellisi adı verilmiştir. Bu işleyişi kısmen bozan, zaafa uğratan, MGK Kararlarının yasa ve icraata dönüşmesini engelleyen ya da geciktiren biricik engel, sistemin kendi dışından gelen baskılardı. Yani yığınların tepkileri ve devrimci mücadeleleri.

12 Eylül sonrasından beri ve şimdilerde artık biçimsel parlamentonun bu biçimsel işlevi bile büyük ölçüde ortadan kaldırılmıştır. Artık MGK'de generaller eliyle saptanan ve hükümete dikte ettirilen politikalar, hükümet eliyle Kanun Hükmünde Kararname (KHK) yoluyla yasa haline getirilmekte ve uygulanmaktadır. Sözde parlamenter rejimin bütünüyle iflası demek olan bu işleyiş tarzı, burjuvazi bakımından bir politik güçsüzlük göstergesi sayılmalıdır. Kaba yöntemlerin gerisinde daima bir zayıflık, bir çaresizlik vardır. Düzen, içinde bulunduğu politik güçlüklerden dolayı karar ve politikaların seri ve firesiz uygulanmasına ihtiyaç duymakta, bu ise KHK yolu ile gerçekleştirilmektedir. Parlamentonun biçimsel işlevi, gereksiz tartışma ve zaman kaybı sayılmaktadır.

Yasama ve yürütme yetkisi fiilen MGK, demek oluyor ki generaller eliyle kullanılınca, temel etkinlik alanı parlamento olan sözde burjuva muhalefeti de biçimsel muhalefet zemininden bile yoksun kalmakta, bu da onun iflası anlamına gelmektedir. Şu dönem generallerin parlamentodaki öteki partilere verdiği rol, parlamentoda bile değil "zirve"lerde ve kulislerde temel politikaları onaylamak, sonra da bu politikaların özünü yığınlardan gizlemek ve onların uygulanışını haklı göstermek için çaba harcamak, gerekirse bunun için İnönü'nün son Kürdistan gezisiyle yaptığı gibi yurt sathına dağılmaktır. Demirellerin ve İnönülerin yaptığı bundan başka bir şey değildir. Bunu, devletin iyi yönetilmediğini, hükümetin iyi yönetemediğini ekleyerek yapmaları "muhalefet" olmanın gereklerindendir. Onların itirazı icraata değil, icraatçılaradır.

Ekim'in başından itibaren altını çizdiği bir gerçek var. Burjuva muhalefetinin açmazı, aslında düzenin açmazıdır. Karşı karşıya bulunduğu köklü ve ciddi iktisadi ve politik sorunlar düzenin manevra alanını aynı zemin üzerinde alternatif politikaları olanaksız

kılacak ölçüde daraltmıştır. Bu, öteki burjuva partilerin bugün gündemde olan temel iktisadi ve siyasal sorunların hiçbirinde mevcut hükümet partisinden farklı bir değerlendirme ve çözüm önerisine sahip olamaması şeklinde yansıyor. Ve onların yığınlar nezdinde neden bir türlü inandırıcı bir alternatif olarak görülemediğini açıkladığı gibi, oy desteği yüzde 10'lara düştüğü hep ileri sürülen hükümet partisinin de neden buna rağmen hala hükümet edebildiğini de açıklar. Emperyalist mihraklar ve yerli tekeller adına ülkenin gerçek yöneticileri olan generaller de, saptanan politikaları eksiksiz ve kölece, bir tür "emir-komuta" işleyişi içinde uyguladığı için, bugünkü hükümet partisini ve onun fiili lideri olan cumhurbaşkanını tercih ediyorlar.

Düzenin esas ağırlığını SHP ve DYP'nin oluşturduğu muhalefet partilerine ise, kendilerini sermaye çevreleri ve generaller nezdinde tercih edilir kılmak için sarılacakları biri diğerinin uzantısı iki nokta kalıyor. Birincisi, mevcut politikaları daha kuvvetle uygulamayı siyasal bakımdan olanaklı kılacak daha güçlü bir oy desteği; ve ikincisi, kitleler nezdinde hükümet partisi ölçüsünde yıpranmamış olmak. Ve doğrusu, emperyalist ve iç sermaye çevreleri de SHP ve DYP'nin durumuna yalnızca bu açıdan bakıyorlar. Bu iki partinin yığınlar nezdinde yeterince inandırıcı olamamasının kaygısını en az bu partilerin yöneticileri kadar sermaye çevrelerinin kendileri duyuyorlar. İnandırıcı bir alternatif hükümet partisi oluşturamamak bizzat rejimin bir zaafı sayılmalıdır. Yaşanmakta olan "yönetememe krizi"nin başlıca göstergelerinden biri de budur.

Buradan burjuva siyasal sahnesinin yeni unsurlarına, düzenin yeni payandaları olan sosyal-reformistlerin konumuna ve misyonuna geçilebilir. Sosyal-reformistler denilince genellikle yalnızca TBKP anlaşılmaktadır. Oysa bu TBKP'den solcu geçinen liberal aydınlara, "Yeni Sol Parti" girişimcilerinden "yeni oluşumcu"lara kadar hayli geniş bir yelpazedir. Yine de bu çevrelerin konumunu, misyonunu, ideolojik ve politik alçalışını, uşaklığa duydukları hevesi en iyi simgelediği için TBKP bunların "temsilcisi" olarak alınabilir. Bilindiği gibi, liderleri serbest bırakılan bu parti şimdi yasal olarak kurulmak üzeredir. Bu olanağa kavuştukları dönem, burjuvazinin işçi hareketini, Kürt ulusal hareketini ve genel olarak devrimci hareketi hedef alan kapsamlı politikaları gündeme aldığı bir dönemdir. Yığınların ve devrimci akımların sıradan demokratik hakları ve yasal olanakları bile kullanmaktan yoksun bırakılmak istendikleri bir dönem, sosyal-reformistlerin yasal parti kurma hak ve olanaklarına kavuştukları bir dönem olabiliyor. Bu karşıt gelişme, sosyal reformistlerin karşı kampta, düzen kampında konumlandıklarının basit bir kanıtıdır. Düzen politikası içindeki sınırlı, ama yine de burjuvazi için son derece önemli misyonları bellidir. Birincisi, Mussolini tipinde bir Kanun Hükmünde Kararnameler rejimi haline gelmiş rejime ve onun baskı ve teröre dayalı uygulamalarına örtülen "demokrasi" şalının eksik parçasını tamamlamak; ikincisi, uluslararası gelişmelerin devrimci saflarda yarattığı ideolojik kargaşayı ve reformist eğilimleri körüklemek; ve üçüncüsü, etkiledikleri bir kısım "ileri" işçiler ve sendika bürokratları aracılığıyla işçi hareketinin gelişme hızını kesmek. Bu son noktada nasıl bir rol oynayabildikleri son 1 Mayıs direnişlerinde bir kez daha görüldü; TBKP'nin etkisindeki şubeler ve işyeri temsilcileri militan direnişlere karşı grev kırıcı rolü oynadılar.

Düzenin siyasal sahnesindeki bu belli görünümlerden manevi alanına geçildiğinde ilk göze çarpan, görülmemiş boyutlarda bir dejenerasyon ve çürümedir. Olağanlaşmış rüşvet, yolsuzluk ve siyasal skandallar bir yana. Düzenin başbakanı en aşağılayıcı "fıkralar", düzenin cumhurbaşkanı "hanedan" öyküleriyle bizzat düzen kesiminde bile yoğun bir tartışma, eleştiri ve alay konusuysa eğer düzenin çürüdüğünün, kokuştuğunun bundan daha iyi bir kanıtı olamaz. Yerlerine alay konusu ettiklerinden daha iyisini koyamayan burjuvazi gerçekte kendi düşkünlüğü ile alay etmiş oluyor.

Düzenin ideolojik cephesine gelince, din ideolojisinin belirgin bir şekilde öne geçtiği, düzenin maddi varlığını korumak için dinin daha etkili bir silaha dönüştürülmek istendiği görülüyor. Bunun mimarı emperyalist çevreler ve bizzat CIA merkezleridir. Kemalizm resmi bir ideoloji olarak artık pek bir işe yaramadığı ve zaten uzun zamandır fiilen geri plana düştüğü, 12 Eylülden beri Türk-islam sentezi ile ikame edildiği Türkiye'de, din çok değişik biçimleriyle (buna alevi bir dinci akım geliştir-

mek de dahil) daha etkili bir silah olarak gündeme alınıyor. Devrimci yayınlarda din sorunu, Amerikan emperyalizminin Türk burjuvazisine Ortadoğu için tasarladığı yeni rolle ilintili olarak, daha çok dış politika ihtiyaçları bakımından ele alınmaktadır. Bu yönü olmakla birlikte bundan da önemli ve asıl olarak, bu bir iç politika ihtiyacıdır. Devrimci gelişme ve ideoloji karşısında "ılımlı islam", demek oluyor ki burjuva düzenin "modern" koşullarına uydurulmuş dinsel ideoloji, en etkili dalgakıran olarak değerlendiriliyor.

*

İşçi hareketi ve Kürt ulusal hareketi sermaye düzeni için iki temel sorun durumundalar. Bu iki hareket, bu aşamada henüz birbirinden bağımsız olarak ya da birbirlerini ancak dolaylı biçimlerde etkileyerek, sürekli bir gelişme içindeler. İşçi hareketi taşıdığı politik dinamizmi ve politik eylem potansiyelini 1 Mayıs eylemleriyle göstermiş bulunuyor. Sürekli küllendirilmek istendiği halde işçi kitleleri arasında gitgide daha kuvvetli bir istem haline gelen genel grev, bu politik eylem potansiyelinin bir başka önemli ifadesidir. Kürt ulusal hareketi ise zaten doğası gereği bütünüyle politik bir zemine sahiptir ve eşitlik ve özgürlük gibi köklü ve kapsamlı politik istemler üzerinde yükselmektedir. Bu iki harekete bu aşamada bir üçüncü olarak gençlik hareketini eklemek zor gibi görünüyor. Zira devrimci öğrenci hareketi uzun dönem etkili olan dar akademik zemini sıçrama denebilecek bir değişimle kırmakla birlikte, bunu kitlesel temele dayalı bir biçimde başaramadı. Yaşamakta olduğu politik canlılık gençliğin en ileri ve son derece dar kesimlerine dayandığı için, görüntüye rağmen gerçekte düzen için henüz ciddi bir sorun oluşturmuyor.

İşçi hareketi ve Kürt ulusal hareketiyle başa çıkmak düzeninin bugünkü iki temel gündemidir. Çözüme ilişkin politikanın esası ise tüm burjuva politik kamp için tektir. Hareketin öncü kesimlerini ezmek, kitlelerini kontrol altına almak, gerekirse ancak bundan sonra sınırlı bazı tavizlerle hepten yatıştırmak. Taviz verebilmek için öncelikle öncü kesimleri ezmek, hiç değilse tecrit etmek, bir önkoşul olarak ele alınmaktadır. Bu nedenle de şu dönemin tek "çözüm" yöntemi olarak baskı ve terör uygulanmaktadır. "Zirve"de mutabakatı sağlanan politika budur. SS Kararnamesinin içerdiği önlemlerin simgelediği budur. Bu aşamada burjuvazi, bir politika yöntemi olarak taviz vermek bir yana, gelişen mücadelenin fiilen koparıp aldığı hakları ve yarattığı olanakları ortadan kaldırmak çabası içerisindedir.

Öte yandan, baskı ve şiddete dayalı politika burjuvazi için bir öncelik tercihi olmaktan çok bir zorunluluktur. Düzenin bugünkü durumu ve dengeleri tavizi, "reform" yöntemini olanaksız kılmaktadır. Dünya "yumuşamaya ve demokrasiye" giderken ülkemizde neden hala sertlik yöntemi diye sızlanan liberallerin göremedikleri, görmek istemedikleri budur. Ya da örneğin, SHP'nin ANAP'laşmasının sırrı tam da budur. Zorla ve fiilen elinden alınacaklar dışında, bilinçli bir politikanın gereği olarak katlanabileceği ve ona umduğu politik sonuçları sağlayabilecek tavizler verebilecek koşullardan yoksundur burjuvazi. Örneğin işçi hareketine en sınırlı tavizler bile mevcut iktisadi politikalarda önemli değişiklikleri gerektirmektedir. Oysa kapitalist ekonomi bunu kaldıracak durumda değildir.

*

Tüm bunların düzen için zayıflık göstergeleri olduğu bir gerçektir. Ve böyle bir zayıflığın oluştuğu her yerde burjuvazi onu baskı aygıtlarını tahkim ederek, baskı ve ezme politikalarını sistemli bir şekilde uygulayarak dengelemeye çalışmıştır. Bunda başarılı olup olamamak ise, temelde işlerin devrim cephesinde nasıl gittiğine bağlı olmuştur. Düzenin çözümsüzlükleri, güçsüzlükleri üzerinde hep duruyoruz. Bunun her zaman yapılması gerekir. Zira bir toplumda belli bir tarihsel kesitte oluşmuş ve yoğunlaşmış devrim koşulları ve olanakları en açık şekliyle bilince çıkarılabildiği ölçüde, o devrimin zaferi için harcanacak çaba ve enerji de o ölçüde büyük olacaktır. Fakat öte yandan, tam da bu alanda, devrimi hazırlamak ve kazanmak alanında yapılması gerekenler en enerjik, en tam ve en örgütlü bir şekilde yapılmadıkça, sonuca ulaşmak da mümkün olmayacaktır.

Tarihsel deneyimin gösterdiği budur.

EKİM

İşçi hareketi ve görevlerimize dair

İşçi sınıf mücadelesinin ivme kazandığı 1985 yılından buyana, sınıf örgütlülüğünün yaratılması ve işçi sınıfının partisinin oluşturulması görevinin aciliyeti artmıştır. '85 sonrası, işçi sınıfının kendisi için bir sınıf haline gelme sürecinde yeni bir safhadır denilebilir. Bu, sınıf hareketinde bir nitel değişim dönemidir. Sınıf kendi ayakları üzerinde durmaya ve yürümeye olan eğilimini kuvvetli bir şekilde hissettirmiştir. Yaşanan hareketliliğin de etkisiyle reformist ideolojinin etkisi yıpranmış, sendika bürokrasisi ise eski otoritesini yitirmiştir. Küçük-burjuva teori ve pratiklerin 12 Eylül sonrası uğradığı yıkım da sınıf hareketinin gelişmesi bakımından bir avantajdır.

Her ne kadar bir çok sol örgütlenmeler sınıf gerçekliğinin nihayet farkına varmış ve sınıfa yönelmişlerse de, henüz ideolojik olarak eski küçük-burjuva çizgilerini, '70'lerden miras kalan eskimiş teorilerini aşamadıkları için sınıf içerisinde gerçek anlamda var olamamışlardır, varolamazlar da.

Hareketimizin bir adım ileride olduğunu düşünüyorum. Örgütlenme çalışmalarımız yeni olmamız nedeniyle yavaş gelişse de, ideolojik olarak sınıfın öncülüğünü yapabilecek, örgütleyecek, sosyalizm yolunda yönlendirecek niteliğimiz ve yeterliliğimiz olduğuna inanıyorum.

Önümüzde duran acil görevler; sınıfın kendiliğinden eylemselliklerini politikleştirmek ve ekonomik mücadelenin dar çerçevesini kırmak, işçi hareketi içinde politik bilinci ve örgütlenmeyi geliştirmek, partileşme bilincini kavratmak ve buna uygun örgütlülüğü yaratmaktır.

Buradan hareketle işçi sınıfı içerisinde örgütlenme yapmak, öncü işçilere ulaşmak, gerçek anlamda fabrika birim örgütlenmesini yaratmak ve sınıf mücadelesini geliştirmek göreviyle karşı karşıyayız.

Siyasi anlamda sınıfın örgütlenmesi, küçükburjuva ve reformist akımların etkisinden kurtarılması, her türden sendikal bürokrasiyi aşan, sarı, uzlaşmacı ve pasifist odakları dıştalayan ve bunlardan arındıkça gelişen, güçlenen bir sınıf örgütlülüğü yaratılması, her zaman sınıf içerisinde, fabrikalarda ve sendikal organlarda yapılacak çalışmalardan geçmektedir.

Bu yönde çalışmalarımızı şöyle sıralayabiliriz:

1. Fabrikaların zemin alınarak, komiteleşmenin hayata geçirilmesi: İşçi sınıfının örgütlenmesi fabrika temelinde ve tabandan başlayarak yürütülmelidir. Adını ne koyarsak koyalım, (komite, konsey, birim örgütlenmesi, ya da ünite örgütlenmesi) önemli olan işlevini tam olarak yerine getirebilmesi ve o içeriği kazanmasıdır.

Komiteleşmenin son zamanlarda yaygın olarak kullanılması ile birlikte, bu komitelerin gerçek niteliği ve işlevinde ciddi karışıklıklara, farklı örgütlenmelerle özdeş tutulmalara da yol açmıştır. Bu daha dikkatli davranmayı birlikte getirmektedir. Sendikal bürokrasinin denetimi altında ve her toplusözleşme döneminde oluşturulmaya çalışılan gerçek işlevinden yoksun kukla örgütlülüklerden de kaçınılması gerekmektedir.

İşçi komiteleri, sınıfın yaşadığı genel hareketliliğin bir ürünü oldular. Bir bakıma sendikal bürokrasiye bir tepki ve alternatif olarak doğdular. Yasal bir statüleri olmamakla birlikte, fiili ve meşru örgütlenmeler olarak kendilerini kabul ettirdiler. Biçim olarak dar kadrolardan kurulu, fakat işleyiş ve işlev dinamiği bakımından fabrika işçi kitlesine dayalı, onu kucaklayan, etkileyen ve yönlendiren gerçek kitlesel yapılar oldukları ya da olabilecekleri görülmektedir. İşçilerin iktisadi istem ve çıkarlarından sınıfın bazı genel istem ve çıkarlarını savunmaya kadar nispeten kapsamlı bir işlevi yerine getirecek bir potansiyel taşıdıklarını şimdiye kadarki uygulamalarla gösterdiler. Bu örgütleri salt sendikal nitelikte görmek, onların işlevlerini daraltmak, onları çok geriden kavramak olur. Henüz oluşum halinde bulunan işçi hareketinin bu özgün ve çok önemli kazanımını dikkatle izlememiz, anlamamız, bilinçli bir ifade vererek geliştirmemiz, yaygınlaştırmamız ve öteki birimlerle sıkı ilişkiye ve giderek her düzeyde merkezileşmeye teşvik etmemiz gerekir.

2- Teori ile pratiği bütünleştirerek sınıfı eylem içerisinde örgütlemek: Bir yandan günlük ve sürekli çıkarlardan hareketle eylem içerisine giren sınıfı, talepler ne olursa olsun politik zemine çekmek, pratik içerisinde eğitmek, sosyalist bilinç taşımak, bu bilinci açığa çıkararak talepleri

sınıfın genel politik talepleri haline getirmek, diğer yandan bu doğrultuda yeni yeni eylemlilikler yaratarak sınıfın eylem alışkanlığı kazanmasını sağlamak gerekir. Günlük mücadelesinden çıkaracağı derslerle ve buna bağlı olarak girişilen eylemlerde politik olarak eğitmek, teorik ve pratik eğitimin bir bütün olarak yürütülmesini sağlamak canalıcı bir noktadır.

3- Gerici, yoz, sarı sendikacılığı, pasifizmi ve reformizmi her fırsatta teşhir etmek: Unutulmamalıdır ki bir yerde sınıfın belli bir hareketliliği varsa ve belli bir örgütlülük yaratılmışsa, bu yerde genellikle sınıfı etkisi altına almaya çalışan oportünist, küçük-burjuva ve revizyonist akımlar da vardır. İşçi sınıfını bu alanlarda yalnız başına bırakmamak gerekir. Sınıf dinamizmi neredeyse gücümüz oranında orada olmalı, sınıfın içinde yerimizi almalı ve yanlış düşünceleri teşhir ve mahkum etmeliyiz. Bu tavrımız sınıfın güvenini ve örgütlülük açısından beklentisini de cevaplayacaktır. Sınıfa düşüncelerimiz ve tavrımızla güven vermeliyiz.

Özellikle ülkemizde kökleri yıllar öncesine dayanan sarı, uzlaşmacı sendikal anlayış, burjuvaziden aldığı destekle sınıfın genelini denetimi altına almıştır. Son yıllarda gelişen sınıf eylemliliği her ne kadar sendikal bürokrasiyi aşmışsa da genel olarak sendikal bürokrasinin etkisi altındadır. Bu etkiyi ortadan kaldırmak, her fırsatta sarı reformist, uzlaşmacı sendikal anlayışları teşhir etmekten geçer.

4- Doğru düşüncelerimizi ve düşüncemize uygun perspektiflerimizi her şart altında, azınlıkta kalınsa bile savunmak: Hangi platform olursa olsun, ister sendikal yapılarda isterse panel ya da toplantılarda olsun sınıfa ideolojik yaklaşımımız ve bunun ışığındaki pratik tavrımızı her durumda sınıfa ulaştırmalıyız. Doğrudan ve net biçimde düşüncelerimizi yeterliliğimiz oranında ifade etmeliyiz. Bu hem bizim gelişimimizi sağlar hem de sınıfa düşüncelerimizi basın yayının dışında doğrudan ulaştırma imkanını sağlar . Düşüncelerimizi açıklarken azınlıkta kalmaktan korkmamalıyız.

5- Grev meydanlarını kullanmak: 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte sendikal örgütlülüğü dağıtılmış, bütün hakları gaspedilmiş olan Türkiye işçi sınıfı bugün ölü toprağını üzerinden atmıştır. Ağır ağır ve dalga dalga gelen grevler ve eylemsellikler ile varlığını daha da bir hissettirmektedir.

Grev meydanları, işçi sınıfının nabzının attığı, kimliğinin açığa çıktığı, gücünü ve örgütlülüğünü sınadığı gerçek mücadele alanlarıdır. Bu alanlarda her zaman bulunmak, sınıfın genel sorunlarını ve mücadelesini tartışmak, sıcak ve kalıcı ilişkiler kurmak, geliştirmek, grevleri daha da yaygınlaştırmak ve politik misyonlar yüklenilmesi gerekliliğini anlatmak faaliyetlerimizi bu alanlarda da yılmadan sürdürmek, dayanışma içerisinde olmak, dersler çıkarmak ve sınıfın nitel gelişimine bu alanda da katkıda bulunmak gerekir.

Sınıfla birleşebilmenin, parçası ve öncüsü olmanın yolları bu alanlardan geçmektedir.

6- Sendikal muhalefet organları ile kopmaz bağlar kurmak: Her ne kadar sendikal muhalefetler kendi bölge ve fabrikalarında yığınların genelini kucaklayamayıp salt genel kurul muhalefeti haline dönüşmüş olsa da, hem muhalefet gruplarının doğru bir perspektif ışığında çalışmasını sağlamak, hem de bizzat sınıf içindeki dinamik unsurlara ulaşmak, kalıcı bağlar kurmak bu alanda yürüttüğümüz faaliyetlerin sonucunda sağlanacaktır.

Sendikal muhalefetler bugün bir tıkanıklık yaşamaktadır. Bunun sebeplerinden biri muhalefet hareketine gereğinden çok misyon yükleyip buna uygun dar ve sekter örgütlenme tarzı içine girilmesidir.

Birer mesleki kitle örgütü olan sendikalarda, mevcut yönetime karşı başlayan aynı zamanda tüm sendikal yapılardaki olumsuzlukları da karşısına alan bir örgütlenmeye, eğer olması gerekenden fazla siyasi misyon yükleyip, meşru ve kitlesellik (şu ya da bu oranda) sağlamış olan sendikalardan soyutlanıp illegal sendikacılık oynama rolü verilirse, bu tür bir muhalefetin başarısız olması kaçınılmazdır. Ya da tersten bir tutumla, sadece genel kurullarda, temsilci kurullarında muhalefet edip salt eleştiri politikasıyla yetinilirse, doğru perspektif yaşamın her alanında savunulmaz ve ona denk düşen fabrika birim örgütlenmeleri yaratılmaz, pratikte tutarlı bir sınıf çizgisi sürdürülmezse, kaçınılmaz olarak yine bu tür kitle tabanına dayanmayan ve belli bir örgütlülüğü olmayan sendika muhalefetleri eriyip yok olacaktır.

Bütün bunlar gözönüne alınarak, fabrikalarda birim örgütlülüğünün yaratılmasını hedefleyen pespektifler sunarak sendikalar ve sendikal muhalefetlerle ilişki geliştirme ve yön verme çabalarının sonuçlarının bizzat üretim alanına

yansıyacağını unutmamak gerekir.

7- Sendikal örgütlülüğünü sağlayamamış işyerlerini -bölgesel planda- tespit etmek, burada çalışan işçilerle ilişkiler geliştirmek: Türkiye'de özellikle sendikal örgütlülüğü sağlayamamış işyerlerinde nicel bir potansiyel vardır. Buralarda sendikal örgütlülük sağlamak için yıllardır verilen mücadelelerle doğru dürüst bir sonuç sağlanamadığı gibi, bir de ileri işçilerin işsizleştirilmesiyle sonuçlandı. Aslında bu, bizim zaaflarımızdan biridir. İlla da sendikal örgütlülük diyerek bir çok insanın işsiz kalmasına yolaçılmıştır. Oysa başında da belirttiğimiz gibi, sendikalı olsun olmasın fabrikalarda birim örgütlülüğü yaratılırsa işçi kıyımını durdurabiliriz.

Mutlaka bulunduğumuz bölgelerde bu durumda olan fabrikaları tespit edip, buralarda birim örgütlülüğünün yaratılmasını hedefleyen ideolojik, politik ve pratik çalışmaları yürütmek durumundayız. Genellikle sendikalı işyerlerinde ileri işçiler açığa çıkıyor ve herkes ilişkilerini buralara yönlendiriyor. Kuşkusuz ileri işçilerin çok büyük önemi vardır. Fakat bunlar sadece sendikalı işyerlerinde değil, sendikasız işyerlerinde de vardır. Önemli olan bu tür işyerlerinde ileri işçilere ulaşmak.

Türkiye'de sendikalaşma oranının düşük olduğunu gözönüne alırsak örgütsüz, dağınık, kendiliğinden çok büyük bir potansiyelin sendikasız işyerlerinde olduğunu ve sahipsiz kaldığını görürüz.

Bu nedenle örgütlülüğümüz ve gücümüz oranında buralara yönelmek, işçilerin politikleşmesini hedefleyen, aynı zamanda da örgütleyen çalışmalar yapmak zorundayız.

8- İşçi ailelerinin yoğun olduğu bölgeler ve fabrikalarda legal ya da illegal olarak hazırlanan gazete, broşür ve bildiri dağıtmak: 12 Eylül faşizmi ile birlikte biçare durumda kalan sol örgütlenmeler, 1980'lerin ortalarında sınırları burjuvazi tarafından çizilmiş bir alanda legalleşme ve kendilerini ifade etmenin yolu olarak dergileşmeye zorlanmıştır. Bir çok örgütlenme bu statükoyu tanıyarak, illegal yayınlarına son vererek, kendilerini yasal zeminlerde ifade etmeye çalıştı ve örgütlülüğünü de kaçınılmaz olarak bu zemin üzerinde geliştirmek durumunda kaldı. Bu yüzden de alabildiğine bir statükoculuk yaşandı.

Kuşkusuz legal olanaklar en geniş biçimde kullanılmalıdır. Fakat legal dernek ve dergiler eksenine oturan bir faaliyetle ihtilalci bir örgüt yaratılamayacağı gibi, bunun kendini sürekli denetim altında tutturmanın yolu olduğu da unutulmamalı ve bu tür legalleşmeden kaçınılmalıdır. Legal olanaklardan yararlanmak için illegal örgütlülüğü tasfiye etmek -niyet bu olmasa bile- büsbütün hatadır. İllegal örgütlülüğün kendine has yöntemlerini sürekli geliştirerek, bu arada legal olanaklardan da yararlanarak faaliyetler yürütülmelidir.

Özellikle işçi ailelerinin yoğun olduğu semtler ve fabrikalar, gazete, dergi, broşür, bildiri, afiş vb. yöntemlerle donatılmalıdır.

Fabrikalar ya da potansiyel bölgelerde, günlük somut sorunlardan hareketle, geneli kavrayan ve mutlak çözüm öneren çalışmalar, örgütlülüğümüzü tanıtma ve bir nevi organik bağ kurmanın yollarıdır.

Bu nedenle bu tür çalışmalarımızı alabildiğince yaygınlaştırmalıyız. Yaşamın her alanında çözümler sunmalıyız. Pratikte yaşam bulmasını sağlamalıyız. Hem kendiliğindenciliği kırmak, hem de örgütlülüğümüzü geliştirmek bu çabalarımızın sonucunda olacaktır.

Sonuç olarak; Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve sosyo-politik koşullar, uzlaşmaz çelişkilerin kendisini günbegün hissetirmesi, dipten ağır ağır gelen sınıf hareketi, işçi sınıfının nicel ve nitel gelişimi, Türkiye'nin bir sosyalist devrim kuşağı içinde olduğunu göstermektedir.

Bu durumu kavrayarak işçi sınıfı içine ne kadar girersek, dinamizmini elimizde tutarsak, sınıfla kopmaz bağlar oluşturup sınıf mücadelesinin öne çıkardığı sorunlara anında ideolojik ve pratik olarak müdahale edersek, kendimizi ve örgütlülüğümüzü geliştirirsek, her türlü saldırıya karşı örgütlülüğümüzü korur ve pekiştirirsek, bugün Türkiye işçi sınıfının temel ihtiyacı ve beklentisi olan bağımsız devrimci sınıf partisinin oluşturulması görevini de o ölçüde yerine getirmiş oluruz.

Kendiliğindenciliğe düşmeden, legalizm batağına saplanmadan, statükocu olmadan, işçi sınıfının politikleşmesi, örgütlenmesi ve parti bilinci verilerek iktidar mücadelesi alanına çekilmesi, partileşmemizin ve sosyalist devrim mücadelemizin birincil amacı olmalıdır.

Bu bilinçle görev başına!

Yaşasın sosyalizm!

Birkan Acar
Metal işçisi
İstanbul

İşçi sınıfı ve 1 Mayıs dersleri

Bir 1 Mayıs'ı daha geride bıraktık.

1 Mayıs, yine burjuvazinin günler öncesi başlattığı terör ve korku çığlıkları arasında, fakat bu kez farklı bir biçimde gerçekleşti. Bu kez sahnede işçi sınıfı vardı ve 1 Mayıs eylemliliğine de işçi sınıfı damgasını vurdu.

Burjuvazi 1 Mayıs düşüncesinin işçi yaşamına girmemesi ve 1 Mayıs'ın bir işçi eylemliliği haline dönüşmemesi için yoğun çaba harcadı. Özellikle işçilerin yoğun olduğu kentlerde teröre başvurarak korku yaymaya ve 1 Mayıs'a dönük çalışmaları engellemeye özel önem verdi. 1 Mayıs günü ise -sadece İstanbul'da- onbinlerce polis ve güvenlik görevlisini seferber ederek İstanbullulara tam bir işgal havası yaşattı.

Nedir ki, ne rejimin bu olağanüstü güvenlik önlemleri, ne Türk-İş yönetiminin bilinen ihanet politikası, ve ne de sosyal-demokrasi ve sosyal-reformistlerin, özü ve esası işçilere eylemsizliği telkin eden çağrıları, işçilerin 1 Mayıs'a sahip çıkmalarını engelleyemedi. Sonuç olarak, devrimci-demokrat grupların ateşli çağrılarına da uymadı işçiler.

Ve İstanbul, İzmit, İzmir, Adana ve Zonguldak gibi kentlerde değişik işkollarında toplamı yüzbinleri bulan işçi, 1 Mayıs günü, yarım saatle tam gün arasında değişen sürelerle, üretimi durdurmak, yer yer alanlara çıkmayı zorlamak (ki, kimi yerlerde kısmen başarıldı) şeklindeki eylemlilikle 1 Mayıs düşüncesine sahip çıkıp, 1 Mayıs'ı bir işçi eylemine dönüştürdüler.

Kuşkusuz ki, sözkonusu bu eylemlilik sınıfın belirli bir niceliğini kapsadı. Arzu edilir bir düzey ve örgütlülükte de değildi. Bunda rejimin 1 Mayıs'ı engellemeye dönük çabalarından çok, sınıfın bilinç ve örgütlülük düzeyindeki göreli gerilik, bununla doğrudan ilintili olarak işçilerin henüz uzlaşıcı, reformist ve sosyal-reformist siyasal sendikal akım ve partilerden tam ve kesin kopuşu yaşayamamaları durumu, bu arada devrimci grupların işçi hareketinin ilerletilmesini çıkış noktası olarak almayan. düpedüz bir saplantıyı ifade eden "1 Mayıs'ta mutlaka Taksim'de olmalıyız" içerikli önerileri ve bu konuda estirilen cereyan büyük rol oynadı. Sınıfın daha militan, daha yaygın ve daha kitlesel bir eylemlilikle ortaya çıkmasını olumsuz yönde etkiledi.

Yine de 1 Mayıs'ın bir işçi eylemliliği olarak gerçekleşmesi, sınıfın damgasını taşıması son derece anlamlıydı ve ilerisi için anlamlı mesajlar içeriyordu. Herşeyden önce işçi sınıfı burjuvazinin karşısında açıktan açığa bir taraf olmuştu ve bu taraf olma durumunu da -üretimden gelen gücünü kullanarak- hatırı sayılır bir eylemlilikle ifade etmişti.

Tam da burada ileri işçileri anmak gerekiyor.

İleri işçiler, özellikle de sınıf bilinçli olanları, başından itibaren hep 1 Mayıs'a dönük tartışmaların içinde oldular. Bir yandan, 1 Mayıs düşüncesinin bir işçi düşüncesi halinde bilince çıkartılıp işçilerin yaşamına aktarılmasına öncülük etmek; öte yandan, 1 Mayıs'a -onu kendi içinde amaçlaştırmadan- işçi hareketinin politik ve örgütsel bakımlardan geliştirilmesi doğrultusunda (örneğin, verili kaynaşmayı politik bir genel greve gidişin hazırlığı için) bir çıkış noktası olarak kabul eden bir anlayışla yaklaşmak; ileri işçilere egemen anlayış ve tutum buydu. Ve onlar, hemen her platformda esas olarak, 1 Mayıs'ın böylesi bir anlayışla ele alınmasını ve böylesi bir anlayışın ürünü ve ifadesi bir eylemlilik olarak hayata geçirilmesini savundular, savunmaya çalıştılar. Denilebilir ki, nesnel ve öznel bir sürü olumsuz etkene rağmen bunda kısmen başarılı da oldular. Eğer 1 Mayıs bir işçi eylemliliği olarak gerçekleştiyse, bunu, diğer etkenlerin yanısıra, önemli ölçüde ileri işçilere borçluyuz.

Yeni bir süreç yaşanıyor

1 Mayıs düşüncesinin işçi yaşamı ve hareketiyle tanışıklığı yeni değil kuşkusuz. 1 Mayıs Türkiye'de daha önce de biliniyordu ve işçilerin katıldığı 1 Mayıs'lar daha önce de kutlandı. Ne var ki, 1 Mayıs düşüncesi Türkiye'de hiç bir dönem işçi hareketi ve yaşamı ile '90 1 Mayıs'ındaki kadar yakıcı bir birleşmeyi sağlayamadı. Aynı anlama gelmek üzere, bu düşünce işçiler içinde hiç bir dönem bugünkü kadar bilince çıkmadı, bugünkü gibi bir işçi eylemliliği halinde yaşanmadı.

Bunun göreceli bir durum olduğu tartışılmaz.

Ama bu durumun, işçi hareketi açısından bir ilerlemeyi ifade ettiği ve yeni bir durumu işaretlediği de gerçektir.

Türkiye son otuz yılda işçi sınıfının da içinde yer aldığı hatırı sayılır sosyal haraketliliklere tanık oldu, iki devrimci yükselişi yaşadı. Her iki dönemde de ilk kaynaşma ve hareketlilik işçi sınıfı içinde başladı. Fakat politika sahnesine küçükburjuva devrimci akımlar egemendi ve en büyük aktiviteyi de onlar gösterdiler. Öyle ki, küçükburjuvazi politik radikalizmiyle öne çıkıp işçi hareketini gölgeleyip gerilere itebildi. Sözkonusu sosyal-hareketliliklere siyasak bakımdan damgasını vuran da küçük-burjuvazi oldu. Dolayısıyla bağımsız bir sınıf hareketi yaratılamadığı gibi, bir işçi sınıfı devrimciliği de doğup gelişemedi.

Günümüzde yeni bir devrimci yükselişi yaşıyoruz. Küçük-burjuva devrimci akımlar varlıklarını koruyorlar. Yine örgütlüler. Ne ki politik aktivitelerini sürdürmekle birlikte her bakımdan belirgin bir gerilemeyi yaşıyorlar. Eski kitleselliklerinden bir hayli uzaklar ve gerçek şu ki, bunu sağlayabilme şanslarını da hızla yitiriyorlar. Daha açık bir söyleyişle "demokratik devrimcilik" (halkçılık) çekim merkezi olma konumunu bir süreden beri yitirmiş bulunuyor. Türkiye'de artık işçi hareketini gerilere itip verili sosyal hareketliliğe damgasını vurabilecek denli güçlü bir küçük-burjuva hareketlilik beklenmiyor. Bundan sözedilemiyor ve sözedilemez.

Şimdi söz sırası işçi sınıfında.

Kürt ulusunun bilinen eylemli kalkışması bir yana bırakılırsa, Türkiye'de bugün en hareketli güç işçi sınıfıdır. Bugünkü sosyal hareketlilik de çok büyük ölçüde işçi sınıfının sosyal hareketliliği biçimindedir. Politika işçi sınıfının üzerine kayıyor. İşçi sınıfı ileri unsurlarının itilimiyle her geçen gün biraz daha politikaya ısınıyor, politika yapmasını öğreniyor. Ve işçi hareketi sözkonusu bu unsurların şahsında göreli bir politikleşme sürecine girmiş bulunuyor.

Dahası var; geçmişte küçük-burjuva kesimlere bir yöneliş vardı. Çekim merkezi bu küçük-burjuvazi ağırlıklı "halk"dı. Günün geçerli ve popüler devrimciliği de küçük-burjuva devrimciliğiydi. Ortam da bunun için elverişliydi. Bugün değil. Bugün, tersi bir süreç yaşanıyor. Şimdi yükseliş işçi sınıfına doğru. Çekim merkezi de işçi sınıfıdır artık. Küçük-burjuva devrimciliği cazibesini büyük ölçüde yitirmektedir ve zorlanıyor. Küçükburjuva devrimciliği aşılıyor. Bir işçi sınıfı devrimciliği doğup, gelişiyor. Koşullar, günün devrimciliğinin işçi sınıfı devrimciliği olması gerektiğini dayatıyor. Yankısını ise en somut biçimde ileri unsurları içinde buluyor. Bir parti olarak tamamlanmayı bekliyor.

Bir bir geçiş durumudur. Küçük-burjuva devrimciliğinden işçi sınıfı devrimciliğine, küçükburjuva ağırlıklı bir sosyal hareketlilikten işçi sınıfı temelli bir hareketliliğe, halkçı örgütlülükten, sınıf partisine geçişi anlatıp müjdeliyor.

Belirli bir süredir yaşanan ve 1 Mayıs eylemliliğinin şahsında kendisini yeniden hissettiren, belki de en önemli olgu budur. Yukarıda sözünü ettiğimiz bu olgunun kendisi doğrudan doğruya Türkiye'nin hem iktisadi hem de siyasal bakımdan sermayenin açık ve çıplak egemenliğinin yaşandığı bir ülke, devrimimizin temel dinamiğinin de işçi sınıfı olduğu, bu dinamiğin gözle görülür bir açıklıkla işlemeye başlayıp, biçimlenmeyi beklediği gerçeğinin bir ürünü ve ifadesidir. Bundan böyle bu gerçekliği anlamayan ya da anlamak istemeyen, teorik-politik çizgisi ile pratik ve örgütsel yönelimi bu gerçekliğe uygun olmayanların, bu dinamikle buluşma şanslarının olmadığı, dolayısıyla ciddi politik güç olmaları ve yığınları etkileme gücünde görülmelerinin beklenemeyeceğini anlatmaktadır.

1 Mayıs eylemliliğinin son derece çarpıcı bir biçimde kanıtladığı bir diğer gerçek de bu oldu.

1 Mayıs ve sınıf çizgisi

1 Mayıs, deyim uygunsa tam bir taktik savaşına sahne oldu. Kuşkusuz anlamak ve ders çıkarmak isteyenler için...

Sosyal-demokrasi, sosyal-reformistler ve işçi sendikalarının başına çöreklenmiş bürokratların tutumu biliniyor. Onların, işçi sınıfının 1 Mayıs düşüncesine sahip çıkması ve 1 Mayıs gününün genel grev provası niteliğinde bir eylemlilik olarak gerçekleşmesinden yana olmaları beklenemezdi. Bu burjuvazinin olduğu kadar, onların da ortak korkusuydu. Nitekim, hepsi de düpedüz işçileri eylemsizliğe mahkum etmeye çalıştılar. Ne ki, tüm çabalarına rağmen başarılı olamadılar. İşçiler onlara rağmen ve onları aşan bir eylemliliği tercih etti.

Ama, 1 Mayıs öncesinde yoğun olarak

tartışılıp, 1 Mayıs günü sınanma imkanı bulan iki ayrı anlayışın ürünü ve ifadesi iki taktik daha vardı ki, asıl onların değerlendirilmesi gerekiyor.

Biri, 1 Mayıs'ın ne pahasına olursa olsun Taksim'de kutlanması gerektiğini vaaz edip, herkesi 1 Mayıs günü Taksim'de olmaya çağıran anlayıştı. Hemen tüm devrimci-demokrat akımlar ısrarla ve inatla bu anlayışı savundular. (*)

İkincisi ise; "Her meydan önemli değil, ve her meydan bizim" deyip, işçilere "gelin bu 1 Mayıs'ta tüm meydanları zaptedelim... Bu 1 Mayıs'ı bir genel grev provasına çevirelim" şeklindeki **Ekim-İstanbul Örgütü** imzalı bildiride ifadesini bulan çağrıydı. En başta sınıf bilinçli işçiler içinde ifadesini buldu.

Birinci anlayış, her şeyden, önce işçi hareketini veri almamasıyla, onu bugün seyrettiği noktadan daha ileri bir noktaya çekmeyi, eşdeyişle işçi sınıfının, gerçek anlamına ve önemine uygun militan bir eylemlilikle 1 Mayıs'ı kutlamasına yardımcı olmayı çıkış noktası olarak almamasıyla, bütünüyle yanlış bir anlayıştı. Sınıfa güvensizliği ifade ediyordu. İşçi sınıfına yaslanmayı ve 1 Mayıs'ı bir işçi eylemliliği olarak kutlamayı, '89 1 Mayıs'ında kullandıkları bir ifadeyle "statükoculuk" olarak değerlendiren sol sekter bir içerik taşıyordu. 1 Mayıs, bu anlayışın savunucularınca (işçi hareketinin geliştirilmesinin bir aracı,bir vesilesi olmaktan tamamen uzak bir anlayışla) adeta kendi içinde amaçlaştırıldı. 1 Mayıs'ın mutlaka Taksim'de kutlanması gerektiği savunusunu bir saplantı haline getirip, buna uygun davranmaları da bundandı. Etkili de oldular.

Rejimin 1 Mayıs günü doruğa çıkardığı terör ortamına, aldığı olağanüstü önlemlere rağmen dağınık ve koordineden yoksun da olsa 4-5 bine yakın eylemci Taksim ve çevresine yığıldı. Polis işgaline bir karşı işgalle (evet bir karşı işgalle) yanıt verildi. Ama Taksim eylemi de asıl arzu edilen biçimiyle gerçekleşmedi. O terör ve sert saldırı ortamında binlerce eylemcinin Taksim ve çevresinde yığılması da kuşkusuz bir başarı idi. Taksim eyleminin istenilen biçimde gerçekleşip gerçekleşmemesi de o denli önemli değildi. Polis şeflerinin, eylemin istenilen biçimde gerçekleşmemesini kendi "zafer"leri olarak nitelemeleri de boşunaydı ve ancak bir korku nöbetinden çıkışın ruh halini yansıtıyordu. Ama hepsi bu kadar. Bu kadarı ise asıl gerçeği değiştirmiyor. Bir kez daha, bu taktik yanlıştı. Tamamiyle duygusal bir temele dayanıyordu ve küçük-burjuva devrimciliğinin kendisini kanıtlama çabasından başka bir şeyi de ifade etmiyordu. Sonuç olarak zararlı oldu. Sayıları binleri bulan sözkonusu militan devrimcinin sınıfın eylemiyle birleştirilmesi, sınıfın daha ileri ve daha militan bir eylemlilikle ortaya çıkmasına yardım etmek üzere seferber edilmesi durumunda elde edilecek kıyas kabul etmez sonuç düşünülürse, bu daha iyi anlaşılır.

Açıktır ki doğru anlayış ikincisiydi. Özellikle sınıfın ileri unsurları içinde yankı bulup desteklendi. Nedir ki güçlerin ve olanakların sınırlılığı bir yana, tam bir tutarsızlık ve netlikle savunulamaması buna uygun pratik bir yoğunlaşmanın (önceden belirlenen alanlarda hayata geçirilmek üzere) gerçekleştirilememesi daha fazla etkin olunmasını olumsuz yönde etkiledi. Küçük-burjuva devrimcilerinin estirdiği "Taksim cereyanı" ile yeterince mücadele edilmediği gibi bu cereyana yatkın tutumlar bile alındı. **Ekim İstanbul Örgütünün** tam bir tutarlılık ve netliği içeren, somut hedefler öneren çağrısına rağmen, "Taksim cereyanı"nın saflarımızda yarık açması (bir bölüm yoldaşımızın Taksim eylemine katılmak üzere seferber edilmesi) bunun bir ifadesiydi ve yanlıştı.

Bütün bunlara rağmen işçiler, verili bilinçleriyle ve daha çok da sezgileriyle ikinci anlayışa uygun düşen bir yol izlediler. 1 Mayıs'ı işçi eylemliliğinin yaşandığı bir gün haline getirdiler.

1 Mayıs: Fiilen elde edilen bir hak

1 Mayıs düşüncesi sadece işçiler ve devrimciler içinde ilgi bulup desteklenmedi. 1 Mayıs'ın işçi sınıfının bir mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanması gerektiği, bunun meşru bir hak olduğu fikri, toplumun diğer kesimlerince de benimsenip desteklendi. Böylece 1 Mayıs düşüncesi toplumsal bir meşruiyet kazanarak ilerledi. Meşruiyetin sınırlarının yasalarla belirlenemeyeceği gerçeğinin son derece öğretici bir anlatımı da olan bu durum, işçi sınıfı için bir kazanımdır. Evet, işçiler kazandı. '90 1 Mayıs'ı ile birlikte 1 Mayıs fiilen elde edilmiş bir hak haline gelip meşrulaştı.

Şimdi, burjuvazi bir "komünist günü" olarak

(Devamı s.35'de)

(*) TDKP bir istisna olarak, bu anlayışa meyletmeyip, işçilerle birlikte olmayı savundu. Kendi içinde tutarlı davranarak, 1 Mayıs günü buna uygun davrandı.

1 Mayıs: Tabanda devrimci insiyatif

12 Eylül'den sonra ilk olarak '87'de 1 Mayıs'tan sözedilmeye başlandı. Bir salon toplantısıyla 1 Mayıs kutlanmaya çalışıldı. Bir ilk girişim olarak olumlu olsa da, içerik olarak olumlu geçtiği söylenemez. Nedeni ise işçi sınıfından kopuk ve uzak olmasıydı. '88'e gelindiğinde 1 Mayıs'ın alanlarda ve özellikle 1 Mayıs alanında kutlanması gerektiği düşüncesi ağır basıyordu. İşçi sınıfının içten içe gelişen mücadelesi bunu dayatmıştı. Burjuvazinin tüm kurumlarıyla uzlaşan düzen taraftarı TBKP'liler bile sınıftan tecrit olma korkusuyla alana çıkacaklarını açıklamak zorunda kalmışlardı.

'88 1 Mayıs'ında, beşbin işçi, emekçi ve öğrenci 1 Mayıs'ı, 1 Mayıs alanına çıkmaya çalışarak ve kendilerine engel olmak isteyen burjuvazinin güvenlik güçleriyle çatışarak kutlamaya çalıştı. Burada kendini ortaya koyan en büyük eksiklik, genel olarak işçi sınıfının harekete geçemeyişi idi. İşçiler kendi sınıf çıkarları doğrultusunda bir örgütlülükten uzaktılar ve 1 Mayıs'ın anlamını henüz yeterince kavramış değillerdi.

Mevcut sendikaların ise işçi sınıfının değil burjuvazinin çıkarlarına göre, burjuvazinin izin verdiği ölçüde hareket etmek gibi bir anlayışları vardı. İşçi sınıfına sınıf çıkarları doğrultusunda 1 Mayıs'ı kavratma niyetleri ve perspektifleri de doğal olarak hiç olmamıştı. Devrimci ve sosyalist işçilerin bu konudaki çabaları ise olumlu ve ileriye dönük olmasına rağmen yetersiz kalmıştı. '89 1 Mayıs'ında da sendikalar sınıfın gelişen mücadelesi önünde, her zaman olduğu gibi tampon görevini üstlenmeye devam ettiler. Bir bütün olarak değil, ancak genel olarak sendikaların durumu böyleydi. '89 1 Mayıs'ı da 1 Mayıs alanında ve daha kitlesel olarak kutlanmaya çalışıldı. Kitle dağınık ve örgütsüzdü. Buna rağmen '89 1 Mayıs'ı militan ve kitlesel bir kutlamaya sahne oldu.

'90 1 Mayıs'ı yaklaşırken işçiler genel olarak sarı, reformist ve uzlaşmacı sendikaların etkisi altında olmalarına rağmen, seslerini yükseltmeye çalıştılar. Bundan hareketle bir çok sendika işçiler alana çağırdı. Ancak bu içi boş bir çağırmaydı. Yalnızca işçilerin gelişen tepkilerine hedef olmama ve kendilerine rağmen gelişecek mücadeleyi kendi potalarında eritme çabasının ifadesiydi. 1 Mayıs'a kadar fabrikalarda hiçbir çalışma, hiçbir eğitim faaliyetinde bulunmayan, bölgelerde işçilerin bir araya gelip gelişen mücadele konusunda yapmamız gereken ve yapabileceklerimizi tartışma konusunda hiçbir toplantı organize etmeyen sendikalar, işçileri 1 Mayıs'ta alana çağırdı. Bu gerçekte işçi sınıfına ihaneti gizleme çabasından başka bir şey değildi. Daha sonra bir çok sendika bu kararlarından vazgeçtiklerini açıklayıp alana gitmiyoruz dediler. Böylece sınıf düşmanı yüzlerini bir kere daha ortaya koymuş oldular. Burjuvazi ise sendika ağalarından da güç alarak işçi sınıfı üzerinde ekonomik ve politik baskılarını yoğunlaştırmaktaydı. İşçi sınıfının son dönemlerde yoğunlaşan tüm bu baskılara karşı direnmesi ve burjuvazinin oyunlarını boşa çıkarması gerektiğinden, 1 Mayıs'ın önemi daha da artıyordu. '90 1 Mayıs'ına gelindiğinde genelde ileri işçiler arasında bu 1 Mayıs'ın önemi tartışılıp, sınıfın gelişen mücadelesinin daha ileriye sıçramasında, önümüzdeki dönemde yüzbinlerce işçinin toplu sözleşme görüşmelerinde, kendi sınıf çıkarları doğrultusundaki mücadelesinde önemli bir adım olacağı anlayışı gelişiyordu. Bu anlamda da sınıfın üretimden gelen gücünü kullanarak, 1 Mayıs'ın alanlarda kutlanması yönünde geç de olsa çalışmalara başlandı. Geç de olsa diyorum, çünkü önemli bir eksiklik bu. Her dönem yalnız 1 Mayıs konusunda değil, diğer bir çok konuda da o gün gelmeden kısa bir süre önce insanlar ne yapabilirizi tartışmaya başlıyorlar. Çok daha uzun bir süre önce yapılması gerekenler hakkında çalışmalara başlanılsa çok daha olumlu olacağı kanaatindeyim. Sendikaların bu konuda zaten fazla bir çalışmaları olmuyor. Onlar ne yapacakları hakkında hep son anda bir karar alır ve sınıfa dayatırlar.

Biz fabrikada işçi arkadaşlarımızla 1 Mayıs'ı tartışıp, nasıl kutlamamız gerektiği konusunda değerlendirmeler yaparken, bir taraftan da sendika şubemize gidip, bölgemizdeki şubeye bağlı fabrikalardan gelecek işçilerle toplantılar düzenlenmesi, bu konuda şube yöneticilerinin çaba gösterip, bu toplantıları organize etmesi gerektiğini ısrarla belirttik. Ancak defalarca şubeye gidip, 1 Mayıs'ın anlamının işçilere kavratılması gerektiği, bunun için işçilerle geniş toplantılar organize

edilmesi gerektiği, bunlar yapılmazsa, 1 Mayıs'ın anlamına uygun kutlanamayacağı, şube yöneticilerinin orada bulunmalarının bir anlamı olamayacağı, gelişecek mücadelenin kendilerini aşacağını söyledik. Açık söylemek gerekir; fabrikadan işçi arkadaşlarla ısrarlı çabalarımız, şube yöneticilerinin bizimle görüşmemesine, şubeyi erkenden kapatmalarına neden oldu. Daha sonra bu konuda çaba göstereceklerini söylemelerine karşın, en ufak bir çabaları olmadı. Şube yöneticilerimizin böyle toplantılara katılmamızı sağlamaları gerekirken, bizzat kendi tüm çabalarımıza rağmen bile böyle bir toplantı yaptıramadık. Tüm niyetleri bildiri okumanın dışında hiçbir şey yaptırmamak, bir takım eylemlilikler gündeme getirenlere de engel olmaktı. Biz ise öteki fabrikalarla olan ilişkilerimizin zayıflığından dolayı ayrı bir girişimde bulunamadık.

Bu sırada sendikamız genel merkezi 1 Mayıs konusunda aldığı kararı açıkladı. Türk-İş'ten farklı bir tavır koymadıklarını, işyerlerinde bildiri okunarak geçiştirileceğini öğrendik.

Bu konuda işçi arkadaşların yoğun tepkisi gelişti. Sendika şubesinde yapılan toplantıda, işçi arkadaşlar üretimi durdurup bölgemizdeki herhangi bir alana yürüyebileceklerini, bu gücümüzün olduğunu, sendikanın önderlik etmesi gerektiğini, gözaltına alınmak da dahil hiçbir olumsuzluktan çekinmeyeceğimizi açıkladılar. Tüm çabalarımıza rağmen, şube yöneticileri sendikanın almış olduğu karar gereğince böyle bir girişimde bulunmayacaklarını, biz yürürsek bize engel olmayacaklarını açıkladılar. Bizim uzlaşmacı, pasifist fabrika temsilcilerimiz ise şubedeki tartışmalarda yürümemiz gerektiğini savundukları halde, işçiler arasında fabrika olarak yürümeyeceğimizi, ancak bölgemizdeki fabrikalar yürürse yürüyebileceğimizi, zaten sendikamızın almış olduğu karara uymak zorunda olduklarını, ve bildiri okunakla yetineceklerini açıkladılar. Daha sonra işyerimizde tartışmalar sonucunda viziteye çıkma görüşü ağırlık kazandı. İşçiler, sendika ve temsilcilerine rağmen viziteye çıkma kararı aldı ve temsilcilerine ısrarla sendikanın bu kararına uymayacaklarını, bu kararı aşmak gerektiğini anlatıp, temsilcilerin de işçilerden yana tavır koyması gerektiğini açıkladılar.

Ancak temsilciler, genel, uzlaşmacı, pasifist bakış açıları doğrultusunda, sendikanın kararı doğrultusunda hareket edeceklerini, viziteye çıkma konusunda görüş belirtmeyeceklerini açıkladılar.

1 Mayıs günü sabah işbaşı yapmayıp, gerçekten çok görkemli bir şekilde fabrika bahçesine çıkıp, "Yaşasın 1 Mayıs!", "1 Mayıs Hakkımız Söke Söke Alırız!" sloganlarıyla fabrika çevresinde bir saate yakın üretimi durdurup yürüyüş yaptık. Daha sonra temsilciler herkes işbaşı yapacak açıklamasını yaptılar. Bir grup işçi arkadaş ise, hayır arkadaşlar işbaşı yapmıyor ve viziteye çıkıyoruz deyip diğer arkadaşlarla birlikte vizite kuyruğuna girmeye çalıştılar. Ancak daha önce olduğu gibi bu anda da işçiler, temsilcilere viziteye çıkılacak mı diye soruyordu. Cevap ise yine aynı idi. Sendikamızın böyle bir kararı yok, biz çıkmayacağız, çıkana engel olmayız gibi caydırıcı, pasifist tavırlarını ortaya koydular. Tüm olumsuzluklarına rağmen viziteye çıkıldı. Vizite kağıdı almak öğleden sonralarına kadar sürdüğünden, üretimin önemli ölçüde durmasına neden oldu. Vizite eylemi gerçekten çok önemliydi. Çünkü artık işçiler, uzlaşmacı, reformist sendikalara karşı çıkılması gerektiğinin adımını attılar. Bu adımlar büyüdükçe, o sendikal yapılar darmadağın olacak, sınıf çıkarları doğrultusunda mücadele edecek, sendikal yapıları oluşturacaklardır.

Yaşasın sosyalizm!
Kahrolsun sermaye diktatörlüğü!
Yaşasın 1 Mayıs!

Sidar Yılmaz

Polonya'da demiryolu grevi

(Başlarafı s.32'de)

almasını mı engellemesi konusunda bir ayrım yapamamaktadır." (21 Mayıs 1990)

Krizler içindeki bu ülkede hükümette yer almanın işçilerle karşı karşıya gelmek ve tecrit olmak anlamına geldiğini bilen Walesa, hükümetteki herhangi bir koltuktan vazgeçerek kaçınmak istediği tehlikeyi, işçilere hükümetin aldığı işçi düşmanı önlemleri kabul ettirme çabalarıyla, kaçınılmaz olarak yaşamaktadır. Peki Walesa ve diğer Dayanışma bürokratlarının bu tehlikeyi yeni vaadlerle bertaraf etmesi mümkün müdür? Kesinlikle değil. En azından bunu uzun bir süre yapamayacaklar. Hayatın gerçekleri düzen sendikası (gerçekte partisi) olan Dayanışma ile işçileri er-geç karşı karşıya getirecektir.

28 Mayıs 1990
K.Ağrı

Zonguldak'ta 1 Mayıs

Sendika yöneticileri, 1 Mayıs öncesinde, yaklaşan toplusözleşmeleri bahane ederek, "nasıl bir toplusözleşme yapılmalı?" adı altında toplantılar yaparak 1 Mayıs'ı gündemden uzak tutmaya çalışıyorlardı. 1 Mayıs'la ilgili sorularınızı, "zamanı değil, erken" diye geçiştirmeye çalışıyorlardı. Bizler 1 Mayıs'ın gündemin birinci maddesi olması gerektiğini savunduk ve ileri işçiler arasında çalışmalarımıza başladık.

Sınıfın ileri kesimi ve temsilcilerinin bazıları, şube ve genel merkez yönetimini 1 Mayıs'ta alanlara çıkmaya zorlamak için harekete geçtiler. Sık sık toplantılar yapılarak genel merkezin tavrını belirlemesi istendi. Militanca bir kutlamayı engellemenin hesabını yapan sosyal-demokratlar ve TBKP'li reformistler "yasalar ne derse o olur" mantığıyla hareket ederek ve işçilerle yüzyüze gelme zahmetinde dahi bulunmayarak "kaçak güreşme" yolunu tuttular. Ve bu 1 Mayıs'ta da bir kez daha sınıf düşmanı yüzlerini sergilemiş oldular.

Biz Ekinciler sendika yöneticilerinin böyle bir tavır koyacağını bildiğimizden harekete geçtik ve 1 Mayıs'ın anlamını ve önemini belirten bir yerel bildiri kaleme alarak maden işçilerinin yoğun olduğu ilçelerde, işçi semtlerinde ve işyerlerinde geniş şekilde dağıtımını yaptık. Merkezi bildiri elimize geç ulaştığı için onun dağıtımı daha sonra yapıldı.

Sendika yöneticileri 1 Mayıs'ta; Türk-İş bildirisinin okunması, saat 10.30'da madenci anıtına çelenk konulması (sadece temsilci ve yöneticilerle) ve saat 16.30'da salon toplantısı yapılması kararı aldılar. Böyle bir kutlamaya karşı olan ileri işçiler ve temsilciler, alınan bu kararlardan hangisini yığınsal olarak alanda kutlama haline dönüştürebileceklerini tartıştılar. Yapılan toplantıda, sendika ağalarına rağmen çelenk koyma eylemine katılmak ve yığınsal bir katılımı gerçekleştirmek kararı alındı. Karar TBKP'lilerin muhalefetine rağmen oy çokluğu ile alındı. Ancak yeni reformistlerimiz boş durmadı; alınan bu kararı, "yıpranmasını" istemedikleri sendika yöneticilerine ulaştırdılar. Sendikacılar "insiyatif elden gidecek" kaygısıyla çelenk koyma eylemini iptal ettiler. Salon toplantısı da sendika yönetimini boykot temelinde geliştiğinden, TBKP ve SHP'li reformistler hiç bir "olay" olmadan günü atlatmanın sevincini yaşıyorlardı. Sendika ağaları ile onların TBKP'li dostlarının tavrı yığınsal bir 1 Mayıs kutlamasının gerçekleştirilememesinde önemli bir rol oynadı. İşyerlerinde bildiri okunması ile sınırlı kaldı yalnızca.

Bizim çalışmalarımıza gelince; havza genelinde Ekinciler olarak tüm gücümüzle çalıştık. Bu faaliyetimiz devrimci ileri işçiler arasında olumlu bir etki yarattı. Görebildiğimiz kadarıyla bizim bildirilerimiz Zonguldak kömür havzasında 1 Mayıs'a ilişkin dağıtılan tek bildiri oldu. İllegalite koşullarında, yasalara sığınmadan çalışma olanaklarını yaratabilmiş olmanın sonuçlarıydı bunlar ve kazanımlarımız süreç içinde ortaya çıkacaktır.

Sendikacı reformistlerin alanlarda kutlamaya karşı çıkış gerekçeleri; "24 Şubat ' İnsana Saygı' mitinginde 30 bin kişi yürüttük. Bu mitinge katılım az olur, toplusözleşme dönemi olduğundan işverene istediğimizi yaptıramayız" idi görünüşte. Gerçekte ise yasal çerçevenin dışına çıkamama ve eylem niyetinden yoksun olma idi.

TBKP'li reformistlerin mücadeleyi yasal çerçeveye hapsetmeye çalışmalarında anlaşılmayacak bir şey yok. Asıl önemlisi, reformizmin ve halkçılığın etkisinde kalan ve bu anlayışlarla araya sınır koyamayan devrimci işçilerin, sendika yönetiminin manevralarına tepki göstermeyerek sonuçta ve bir bakıma onlara güç vermeleriydi. Yasal mitinglere çok daha geniş katılım olacağını gerekçe olarak ileri sürmek, yasadışı mücadeleye, yasadışı eylemlere duyulan korkunun bir ifadesiydi. Zorlu mücadelelere hazır olmadan, yasaları çiğnemeden sınıf mücadelesinin gelişemeyeceği, ancak böylesi bir mücadelenin sınıfı gerçek anlamda eğitip harekete geçirebileceği, bu bakımdan daha geniş katılımlı bir yasal mitingden daha önemli ve anlamlı olduğu, sayıyla ölçülemeyeceği açık bir gerçektir.

Zonguldak'tan Ekinciler

'90 1 Mayıs'ı

1 Mayıs bir kez daha emek ve sermayenin güçlerini karşı karşıya getirip, sınadı.

Sermaye devleti ve partilerinin Türk-İş ağalarının tam desteğinde, 1 Mayıs'ın alanlarda ve kitlesel kutlanmasını önlemek, sınıf hareketini bölüp parçalayarak 1 Mayıs'ı zararsız bir gün haline getirmek çabası sonuç vermedi.

'90 1 Mayıs'ı yıllar sonra, yeniden sınıfın kitlesel ve yaygın kutlamalarına sahne oldu. İşçi hareketinin gücünü, toplumsal yaşamdaki yerini ve mücadele potansiyelini bütün açıklığı ile herkese gösterdi. Baskıya, teröre ve yasaklara ragmen 1 Mayıs kutlandı.

Olağanüstü tedbirler, devletin bütün gücünü -güçsüzlüğünü- ortaya koyarak 1 Mayıs'ın kutlanmasını engelleme çabaları etkisiz kaldı. Bunu '90 1 Mayıs'ının alanlarda ve meydanlarda -her yerde- kutlanacağının açık bir işareti saymak gerek. 1 Mayıs sonrası İnönülerin, Demirellerin ve bizzat sermayedarların söyledikleri, devrimci güçlerin ve işçi sınıfının bugünü kutlamadaki potansiyeli ve gücü bunu gösteriyor.

Bugün işçi hareketinin sahip olduğu nesnel temel, onun politikleşmesi ve örgütlenmesini olanaklı kılıyor. Bu hareketi ileriye taşımada ve ilerletmede komünistlere elverişli zemin sunuyor.

1 Mayıs bir amaç değil, araçtır. Bunu vesile ederek, işçileri, sermaye devleti ve onun militarist güçler ile karşı karşıya getirmede, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde politikleşmesini ve örgütlenmesinin sağlanmasında bir araç olmalı.

Bundan dolayı devrimci güçlerin, işçi hareketinin bugün sahip olduğu elverişli durumda, sosyalistlerle işçi hareketinin birliğini, bağımsız-politik kimlik kazanmasını sağlayacak taktik ve sloganların geliştirilmesi, ortaya konması zorunlu.

Oysaki 1 Mayıs'ın sadece Taksim alanında kutlanması saplantısı içindeki küçük-burjuva güçlerin, nereden geldiği ve nereye aktığı belli olmayan güçleri bir araya getireceklerine, üretim alanlarında üretimi durdurma, sadece durdurma değil, bu gücü alanlara taşıma, bunu sermayeye karşı örgütleyerek, sınıf hareketini ileriye taşıyarak politik kimlik kazanmasını sağlamak olmalı idi. Taktik bu olmalı idi.

İleri sürdükleri mücadele taktiği ile ise, sınıftan kopukluğun ve onun uzağında olmanın bir kez daha yaşandığı bir gün oldu, onlar için.

'90 1 Mayıs'ı, '91 Mayıs'ının kitlesel ve militanca kutlanmasının yolunu açtı. Komünist ve devrimci güçler, sosyalizm ve özgürlük savaşımında '91 Mayıs'ına daha güçlü ve kararlı hazırlanmalı.

B.Cihan

Bölgemizde 1 Mayıs

Sermaye iktidarının aldığı tüm polisiye ve askeri tedbirlere rağmen geçen yıl olduğu gibi bu yıl da yasalar, yasaklar çiğnendi, 1 Mayıs kutlandı!

Bölgemizde yoğun bir faaliyet sürdürdük. Bu yılki faaliyetimiz çok daha coşkulu, militanca , planlı ve yaygındı. İzmir'in bir çok semtinde, özellikle işçi mahallerinde, kahvelerinde, belediye otobüslerinde, işçi servislerinde merkezi bildirimiz, afiş ve el ilanlarımızla süren yoğun bir propaganda çalışması yürüttük.

Aliağa ve Menemen'de fabrikaların önünde, vardiya değişimlerinde işçi mahallelerinde ve işçi semtlerinde ve kahvelerde açıktan bildiri dağıttık. Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da bu faaliyetlerimizden dolayı polis ve jandarma gelişigüzel sağa-sola saldırarak gözdağı veremeye ve korku yaratmaya çalıştı.

1 Mayıs faaliyetimiz büyük bir güven ve sempati yarattı. Bu durum pratik faaliyetimiz sırasında açıkça görüldü. Bir yerde, bildiri dağıtımı esnasında insanlar şunu söylüyorlardı; "1 Mayıs'ı nerede kutlayacaksınız, nereye gelelim?" . "Bana şu kadar bildiri ver tanıdıklarıma vereceğim." Bu bir bakıma sınıfın 1 Mayıs'a sahip çıkmasının ifadesiydi.

Fakat 1 Mayıs'ta işçi sınıfıyla birlikte kitlesel olarak alanlara çıkamadık. Nedenlerine burda girmeyeceğim. Ancak 1 Mayıs gibi işçi sınıfı için böylesine önemli ve anlamlı bir günde küçük-burjuva örgütlerin faaliyet sürdürememesi hem üzücü ve hem de düşündürücü idi. Legal dergi ve derneklerde, demokratik kuruluşlarda kümelenmenin, tüm faaliyetleri oralara bağlamanın sonucuydu bu durum. Bu 1 Mayıs, onların, sınıftan ve sınıfa yönelik bir örgütlenme ve çalışma tarzından ne kadar uzak olduklarını bir kez daha ortaya koydu.

A. Çakmak

Değerli hocamız sosyolog Dr. İsmail Beşikçi'ye açık mektup

Türkiye'de resmi ideoloji olan Kemalizmin çizmiş olduğu çerçevede "bilim" üreten ve bu yüzden de Güneş-dil teorisi, Türk tarih tezleri gibi bilim dışı, ırkçı-şoven nitelikte düşünceler üreten üniversitelerde uzun süre barındırılmanız mümkün olmadı. Kendine bilim adamı denilen Prof. ve Doç. patentli öğretim üyelerinin jurnalleri ile tutuklanıp 12 Mart cenderesinde yargılandınız.

Kürt ve Kürdistan gerçeğini savunduğunuz, Kemalizmin ırkçı-şoven yanını deşifre ettiğiniz için üniversitelerden kovuldunuz. Yıllarca cezaevlerinde tutulup düşüncelerinize ambargo konulmak istendi. Fakat tüm bunlar sizi yıldırmadı. Siz yine Türkiye'de tabu olan ve yalan üzerine kurulu ideolojilerle hesaplaşmayı bıkmadan kararlı bir şekilde sürdürdünüz.

Tamamiyle Kürt ulusunun inkarı üzerine kurulan Kemalizmin ırkçı-şoven ideolojisine karşı aldığınız köklü tavır nedeniyle Türk aydınları tarafından dışlandınız ve aforoz edildiniz. Hatta Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı tarafından ajanlıkla suçlandınız.

Aydın ve demokrat olmanın belli kıstasları vardır. Anti-Kemalist olmadan ve Kürdistan gerçeğini kabul etmeden aydın ve demokrat olunamaz. Bu gerçekleri kabul etmek ve savunmak günümüz şartlarında yıllarca cezaevlerinde yatmayı, düzenin her türlü zulüm ve baskısını göze almayı gerektiriyor. Şunu da çok iyi biliyoruz ki nesnel gerçekler ne kadar yadsınmaya çalışılırsa çalışılsın, görmemezlikten, duymamazlıktan gelinirse gelinsin hiçbir şekilde gizlenemezler. Bugün Kürt ve Kürdistan gerçeği çok açık ve çarpıcı bir biçimde kendisini dayatıyor. Bütün insanları düşünme ve sorgulama sürecine itiyor. Resmi ideoloji ve çeşitli türevleri istediği kadar inkarcı ve anti-bilimsel yaklaşımlar savunursa savunsunlar, bu tür yaklaşımların savrulup yerle bir edileceğini bilmekteyiz.

Bilimin üretildiği ve öğretildiği kurumlar olması gereken üniversitede bizler, yıllarca bilimsel gerçeklerin kavgasını vermiş olan sizin, kitaplarınızdan, araştırmalarınızdan yoksun bırakıldık. Üniversitelerde çalışmalarınızı, araştırma ve incelemelerinizi dile getirdiğimizde engellendik. Eserlerinizin "birlik ve beraberliği" bozan bölücü nitelikte olduğunu söylüyorlar. Fakat biz gerçek bölücülerin 1639'da Kasr-ı Şirin Antlaşmasıyla Kürdistan'ı ikiye bölen, ardından Lozan Konferansıyla bu bölünmüşlüğü dörde çıkaran sömürgeci ve emperyalist devletler olduğunu biliyoruz. Gerçek bölücülerin kimler olduğunu öğrenmek ve öğretmek, bu bölücülerin çirkin emellerini ve çıkarlarını deşifre etmek ve bu doğrultuda kamuoyunu duyarlı kılmak için mücadele eden bütün insanların ve onurlu aydınların sonuna kadar desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Üniversitelerde resmi ideolojiyi kanıtlamak için bilim yapıldığı, bilimin belirli kalıplar içine sokulduğu ve beyinlerin sizin deyiminizle "kötürümleştiği" bir ülkede yaşıyoruz. Sizi yalnızca gerçekleri ortaya koyduğunuz için yıllarca zindanlarda çürütmeye çalışan bir devletin vatandaşı olmaktan utanıyoruz.

Bizler resmi ideoloji ile çatıştığınız için sizi koğuşturan ve kovan, "bilimsel çalışma"ların doğruyu saptamak için değil, resmi ideolojiyi kanıtlamak için yapıldığı üniversitelerin öğrencileri olmaktan utanıyoruz.

Resmi ideolojinin çerçevesi içinde "bilim" yapan ve bu çerçeveyi parçaladığınız için sizi ajanlıkla suçlayan "aydınlara" sahip olduğumuz için utanıyoruz.

Genel olarak düşüncelerinden dolayı insanların yüzlerce yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına, işkencelere uğramalarına, sürgünlere gönderilmelerine, toplumsal sorunlara ezilen ve sömürülenlerin cephesinden bakanlar üzerindeki devlet terörünün bütün biçimlerine karşı duyarsız kalmayacağımızı belirtmek istiyoruz.

İstanbul'dan Bir Grup Devrimci Öğrenci

Beşikçi'nin yargılanması protesto edildi

Ortaçağ karanlığının feodal egemen sınıfları, "dünya evrenin merkezidir ve sabittir" dogmatik görüşüne karşı çıktığı ve bilimsel çözümlemeler getirdiği için Galile'ye her türlü saldırıyı gündeme getirmekten kaçınmamıştı. Galile ise getirdiği bilimsel çözümlemelerin yaşadığı çağdaki egemen sınıfların çıkarlarına ters düştüğünü biliyordu. İleri süreceği tezlerin sonuçlarının farkındaydı. Birincisi egemen sınıflardan gelecek baskılar, ikincisi ise tarihsel-toplumsal açıdan yaratacağı önemdi.

İşte bir Galile daha 20. yüzyılın son çeyreğinde Türkiye'de; İsmail Beşikçi...

Çağını doldurmuş egemen gerici burjuvazinin her türlü saldırı ve baskılarına karşın, bir bilim adamı olarak insanlık onurunu korumanın sembolüdür İsmail Beşikçi. Kürdistan üzerine yaptığı araştırma ve incelemelerini sürdürmüş, son olarak "Devletlerarası Sömürge: Kürdistan" ve "Bilim, Resmi İdeoloji, Devlet, Demokrasi ve Kürt Sorunu" adlı iki kitabını çıkarmış ve yine burjuvazinin saldırılarıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu saldırılar İsmail Beşikçi'nin şahsında Türkiye işçi sınıfına ve özellikle Kürt halkına yöneliktir.

15 Mayıs, İsmail Beşikçi'nin faşist burjuva mahkemede yargılanacağı gündü ve bugünü devrimciler nefretle karşıladılar, bu yargılamayı protesto ettiler. Protesto eylemi şöyle gelişti: 15 Mayıs günü öğleden önce İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesine çıkarılması beklenen İsmail Beşikçi'nin duruşması öğleden sonra saat 4.00'e bırakıldı. Ancak bu saatte de İDGM'ye çıkarılmayıp yargılanmanın 19 Haziran'a ertelenmesi, mahkeme önünde toplanan 500-600 civarındaki devrimci kitlenin öfkesinin daha da artmasına ve protesto eyleminin başlamasına yolaçtı. Diktatörlüğün kolluk kuvvetlerinin varlığı bu protesto eylemine engel olamadı. "Beşikçi'ye özgürlük!", "Hocamız Beşikçi Yargılanamaz!", "Kahrolsun Sömürgecilik!", "Serhıldan Jiane!", " İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek!" sloganlarıyla Gülhane'nin önünde trafiği kısa bir süre kesen kitle sonra tekrar İDGM önüne döndü. Tekrar aynı sloganlar atılarak, yolun yarısını kapatacak bir şekilde Sultanahmet'e kadar yürünerek dağılındı.

M. Önder
18 Mayıs 1990

15-16 Haziran'dan...

(Baştarafı s.22'de)

reketine müdahale etme yerine, kendi geriliklerini işçi hareketinin geriliğiyle açıklamaya çalışıyorlar, kendiliğindencilik önünde diz çöküyorlar.

Bugünün temel sorunu, işçi sınıfının devrimci eylem düzeyiyle devrimci hareketin teori ve pratikteki geriliği arasındaki derin uçuruma son vermedir. Bu gerçek en son 1 Mayıs vesilesiyle bir kez daha ortaya çıktı. Kendi geriliğini işçi sınıfının geriliğiyle açıklamaya çalışanlar, sadece işçi sınıfını değil kendilerini de aldatıyorlar. Bu dün de böyleydi, bugün de böyledir.

20 yıl sonra 15-16 Haziran Direnişinden çıkarılacak en temel ders budur.

Halkçılarımız sınıf hareketindeki gelişmeyi görmeyecek kadar politik olarak kör, kendi geriliklerini işçi sınıfının geriliği olarak gösterecek kadar darkafalıdır. Değişmesi gereken, öncelikle işçi sınıfı değil, işçi sınıfı adına işçi sınıfına güvensizliği teorize eden, onun gücünü küçük göstermek için yarışan halkçılarımızdır.

20 yıldır halkçı teori ve pratikleriyle işçi sınıfına ciddi bir yardımda bulunmayan, iki yenilgiden gerekli dersi çıkarmayan, işçi sınıfına dün olduğu gibi, bugün de ciddi yardımda bulunmayan halkçılarımızın, işçi sınıfının eyleminin kendiliğinden gelişmesinden yakınmaya hakları yoktur. İşçi sınıfının kendiliğinden eyleminden her fırsatta yakınmayı marifet sayanlar, bu kendiliğindenliği ortadan kaldırmak için kendilerinin ne yaptığına bakarlarsa, işçi sınıfına da kendilerine de en büyük yardımı yapmış olurlar.

Herşeyimizi devrime adamalıyız

Örgütümüzün üçüncü oluşum yılında ülkede yürütmekte olduğu çalışma ve mücadeleyi yakınen takip ediyor, her gelişmeyi sevinçle izliyoruz. Devrimci demokrasiden kesin ve köklü kopuşu gerçekleştiren hareketimizin, kısa dönemde adım adım bütün zorlukları yenerek gelişmesi, mücadele azmimizi artırıyor, ruhumuza ruh katıyor. Türkiye'deki yoldaşlarımızın her türlü zorluklarını biliyor, bu bilinçle hareket ediyoruz. Bugünden sesini işçi sınıfına duyuran Ekim Hareketimiz, onun adına layık devrimci sınıf partisine duyulan özlemi ve ihtiyacı mutlaka giderecektir. Birlikte özlemini çektiğimiz partimizin inşası için, bu günden yarına önümüzdeki kayalıkları hep beraber parçalayacağız. Buna inanıyor ve güveniyorum.

Yıllardır Almanya'da çalışan bir demir-çelik işçisi olarak diyorum ki; biz Ekim'in Yurtdışındaki taraftarları zaaflarımızı ve eksikliklerimizi bilince çıkardıkça, sesinize ses, gücünüze güç katacağız. Yurtdışı koşullarında yozlaşmış, çürümüş, bürokrat, liberal tüm eğilimlerin cirit attığı bir meydandayız ve bu eğilimlere saflarımızda asla yer vermeyeceğiz. Azız ama, öz büyüyeceğiz. Ülkede mücadele yürüten yoldaşlarımız, karşı-devrimin saldırıları karşısında, zindanları, işkenceleri, ölümü pahasına mücadele yürütürken, bu gerçeği görmemezlikten gelemeyiz. Devrim için, sosyalizm için, işçi sınıfı davası için fedakarlığın anlam ve öneminin saflarımızda henüz yeterince kavranmadığı bu dönemde, bütün imkanlarımızın ve olanaklarımızın en azamisini hareketimizin çalışmalarına sunma zorunluluğunu kavramalıyız. Biz devrim istiyoruz, devrim diye haykırmalıyız...Ve herşeyimizi devrime adamalıyız.

Avrupa'nın gelişmiş sanayi ortamının sözde "refah" kırıntıları sınıf bilincimizi bozmamalı, bizi yanılgıya ve bencilliğe itmemelidir. Avrupa'nın gelişmiş metropol ülkelerinde de tekelci sermaye bizi son derece modern bir tarzda sömürmüyor mu? Bugün Avrupa'nın gelişmiş sanayiinde haftada 20 saat çalıştığında kendi geçimini sağlayabilen biz işçileri ve emekçileri, 15-20 saat daha fazla çalıştırarak, haftada 37-40 saat çalıştırıp sömürmüyor mu? Bolca demokrasiden, hürriyetten ve özgürlüklerden bahsedilen bu ülkelerde, her şey bir yana özellikle yabancılara yönelik saldırılar neyin ürünü? Bizim için tek kurtuluş yolu yalnızca devrim, yalnızca sosyalizm yoludur.

Avrupa ülkeleri, doğru bir şekilde değerlendirmek kaydıyla, aslında devrimimiz için önemli bir siyasi, manevi ve maddi destek sahasıdır. Burada da yeterli mücadele araç ve olanakları mevcuttur, yeterki sermaye düzenine karşı mücadelede kararlı olmasını bilelim. Emperyalist sermaye cephesini zayıf halkalarından biri olan Türkiye'de vuralım...

Kapitalist düzeni yıkmak, sosyalist devrimi gerçekleştirmek için ileri!

Yaşasın Ekim Hareketi!

M. Hakan
Federal Almanya

İki tövbekar...

(Başlarafı s.31'de)
aldırmadan 1 Mayıs'ı kutladığı, Doğu'da Kürt ulusunun ayağa kalktığı bir ülkede Kutlu ve Sargın'ın serbest bırakılmaları sermaye cephesinin bu planları çerçevesinde düşünülmelidir.

Türkiye burjuvazisi, kurulu sermaye düzenini yıkma yerine ona hizmete hazırlanan bu partinin yöneticilerini serbest bırakarak iki şeye varmak istiyor. Birincisi; Türkiye ve dünya emekçileriyle alay edercesine, yaşanan en anti-demokratik, faşist uygulamalara rağmen bunları serbest bırakarak ne kadar demokratik olduğunu ve Türkiye'nin ne kadar demokratik bir ülke olduğunu göstermektir. İkincisi ve daha önemlisi de, dünyada devrime en elverişli ülkelerden biri olan Türkiye gibi bir ülkede, "komünizm" adını kullanarak, düzeni yıkmaya kalkan bir hareketi boşa çıkarmaktır. TBKP kapanına yakalatıp zararsız hale getirmektir. Düzen karşıtı potansiyeli legalleştirmek, onun üzerinde tam denetim sağlayarak, tehlike olmaktan çıkarmaktır. Pasifize etmektir ve akışına set vurmaktır. Sadece isminde komünist olan ve ama tamamen bir düzen partisi olan TBKP'nin yasallaştırılmasının ve liderlerinin bırakılmasının altında yatan budur.

K.Ağrı

Örgütsel sorunlar

Fabrika hücreleri tabanına dayalı örgüt

Büyük ölçüde gazetenin şekillendirdiği, ya da onun ihtiyaçlarına göre şekillenmiş, geçici olacağı daha başından öngörülen örgütsel biçimlerden, leninist ilke ve normlara uygun temel ve kalıcı bir örgütlenmeye geçişi yaşıyoruz bir dönemdir. Bu doğrultudaki çabalarımız güçlenerek sürüyor, örgütsel oluşumumuz ilerliyor. Bunun ne istenilen hızda ve ne de güçve olanaklarımızın elverdiği bir yeterlilikte olduğu söylenemez henüz. Yine de, bu yetersizliği unutmamak kaydıyla atılmış ilk adımlarönemli bir gelişme sayılmalıdır. Sağlanan bu gelişme temeli üzerinde örgütsel yapıyı daha da geliştirmek, yaymak, derinleştirip pekiştirmek için şimdi daha elverişli bir konumdayız. Örgütsel oluşum ile politik faaliyeti kopmaz bağlar içinde organik bir bütün olarak ele almamızın doğal bir sonucu olarak, örgütsel gelişmemiz politik faaliyetimizdeki gelişmeye yansıyor. Ve tersinden, bu ikincisi de gerisin geri birincisini, örgütsel oluşumu besliyor. Bu ikisi arasındaki kopmaz bağı hep gözönünde bulundurduğumuz ölçüde örgütsel oluşumumuz sağlıklı ve amaca uygun, politik faaliyetimiz ve mücadelemiz ise güçlü ve başarılı olacaktır.

Katedilen mesafeyi küçümsememeli, ama henüz yalnızca gelecek için umut veren başlangıç adımları olduğunu da gözden kaçırmamalıyız. Olayların akışı, devrimci hareketteki genel canlanma, işçi hareketi bünyesindeki son derece önemli gelişmeler, örgüt sorununu sıkı tutmamızı, bu alandaki görevlerimiz için en büyük çabayı en titiz ve en seri şekilde göstermemizi gerektiriyor. Bu son nokta, zaman faktörü, ayrı bir öneme sahiptir. Olayların nesnel akışıyla komünistlerin öznel hazırlığı arasında genel olarak ikincinin aleyhine büyük bir mesafe var bugün ve bu giderek büyümektedir. 1 Mayıs olayları, işçi sınıfının 1 Mayıs'ta ortaya koyduğu insiyatif ve eylem düzeyi, bu eylemin yaygınlığı, sözünü ettiğimiz olumsuz mesafenin büyüklüğünü bir kere daha gözler önüne sermiştir. Zaman faktörüne örgütsel alandaki görevlerimizi gerçekleştirme hızına bu açıdan da bakmak zorundayız.

Örgüt sorunu, teorik ve pratik yönleriyle çok boyutlu, karmaşık bir sorundur. Genel önemine yönelik sürekli vurgulara ve genel ilkelerini savunmadaki titizliğine rağmen, sorunun somut planda henüz asgari düzeyde olsun *Ekim*'de işlenmemiş olması, bir zayıflığın olduğu kadar bu tutarsızlığın da ifadesidir. Fakat örgütsel oluşumumuzdaki ilerlemeler, örgüt sorununu değişik yönleriyle ve sık sık ele almamızı, işlememizi ve tartışmamızı artık bir ihtiyaç, bir zorunluluk haline getirmektedir. Öte yandan, konu *Ekim*'de yeterince işlenmemiş olmakla birlikte, hareketimizin ilk ortaya çıkışı döneminde, leninist örgüt ve parti anlayış ve ilkeleri ile, onun küçük-burjuva çarpıtılışı, yozlaştırılması sorunlarının, bizim için ayrı bir ilgi ve tartışma konusu oldukları da bir gerçektir. Ayrışma döneminde, geçmişin küçük-burjuva örgüt anlayış ve pratiklerine yönelttiğimiz eleştiriler son derece önemli noktalar içermekteydi. *Küçük-Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi*'nin Üçüncü Bölümü (s.46-104) bugün bile, örgüt sorunlarında, özellikle geçmişin kalıntısı yanlış kavrayışlardan ve önyargılardan bütünüyle sıyrılabilmede güncel bir öneme ve değere sahiptir. Talihsizlik şuradaki, ayrışma döneminde dikkatlerin ve ilginin haklı olarak temel ideolojik görüşlerde, programa ilişkin sorunlarda odaklaşması, örgüt sorunlarına ilişkin görüş ve eleştirilerin gereğince değerlendirilememesi sonucunu doğurdu. Örgütsel ilke ve anlayışa ilişkin sorunların daha sıcak bir şekilde gündemimize girdiği şu günlerde, sözü edilen bu eski tartışmaları yeniden incelemek hiç de yararsız olmayacaktır.

*

Örgütsel sorunlarımızı ve görevlerimizi konu alan bir önceki yazımızda (*Ekim*, sayı:30) altı çizilen temel görüşlerden biri şuydu: *"Fabrika hücreleri temeline kavuşmadıkça, gerçek manada bir leninist sınıf örgütü olmaktan hep uzak*

kalacağız."

Leninist parti anlayışının temel taşlarından birini oluşturan bu düşünce, fabrika hücreleri temeline dayalı örgüt düşüncesi, hareketimizin bugünkü en acil ve temel örgütsel hedefini kısa ve özlü bir şekilde tanımlamaktadır. Fakat kuşkusuz buradaki sert vurgunun genel olarak leninizmi savunuyor olsa bile, fabrika hücreleri temeline kavuşmamış bir örgütün henüz gerçek anlamda leninist bir sınıf örgütü sayılamayacağı vurgusunun, bugünkü temel örgütsel hedefimizi kesin bir biçimde tanımlamanın ötesinde, derin bir teorik-felsefi anlamı ve içeriği var. Döneme ilişkin olarak tanımlanmış örgütsel hedef bu teorik-felsefi temel üzerinde kavranabildiği ölçüde, ona ulaşmak için sarfedilen çaba da o ölçüde tam, kararlı ve şaşmaz olacaktır.

Marx ve Engels'in bilimsel bir temele kavuşturdukları modern sosyalizm, kendilerinin de tanımladıkları gibi, modern işçi hareketinin teorik ifadesidir. Özü, işçi sınıfının tarihsel rolünün ve bu rolü gerçekleştirme koşullarının, yöntem ve araçlarının açıklanmasıdır. Bilimsel sosyalizmi, aynı şey demek olan Marksizmi, bu proleter sınıf içeriğinden ve toplumsal maddi temelinden ayrı ele almak düşünülemez. Zira onun bilimsel ve devrimci niteliği ve gücü tam da buradan kaynaklanmaktadır. Bu sınıfsal içerik ve temelden koparıldığı, soyutlandığı takdirde, sözü edilen ayırdedici niteliğini ve gücünü yitirir. Maddi bir güce dönüşme ve gerçekleşme olanaklarından, demek oluyor ki, devrimci ve dönüştürücü gücünden yoksun kalır. Modern sosyalizmin bilimsel bir temelde formüle ettiği sosyalist idealleri ve amaçları, ancak proletarya soyut özlemler olmaktan çıkarıp somut tarihsel gerçekler haline getirebilir. Marx'ın ünlü bir sözünden hareketle söylersek, bilimsel sosyalizm proletaryanın düşünsel temeliyse, proletarya da bilimsel sosyalizmin maddi toplumsal temelidir.

Sosyalizmi işçi hareketiyle birleştirmek tarihsel zorunluluğu ve görevi buradan gelmektedir. Aynı şekilde, işçi sınıfının tarihsel rolünü başarıyla yerine getirebilmesinde vazgeçilmez olan devrimci sınıf öncüsünü, komünist partisini, sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği olarak kavrayan temel marksist düşünce, bu teorik-felsefi temelden kaynaklanmaktadır. Temsilcisi ve savunucusu olduğu temel proleter çıkarların ve amaçların gerçekleştirilmesinde kendine düşen öncü rolü oynayabilmesi için, komünist partisinin, sosyalizmin bilimsel teorisi temelinde işçi hareketiyle sımsıkı birleşmesi ve kaynaşması gerekir. Ve işte, fabrika hücreleri temeline dayalı örgüt, bu birleşme ve kaynaşmanın temel, ve tarihsel amaçlara en uygun, örgütsel gerçekleşme biçimidir. (Leninizmin formüle ettiği bu biçimin, proleter sınıf mücadelesinin tarihsel ve politik amaçalarına en uygun örgütlenme biçimi olduğu yine tarihsel deneyimlerle kanıtlanmıştır.)

Demek oluyor ki, sorunun özü, sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği ve bu birliğin cisimleşmiş bir ifadesi olacak bir öncü parti düşüncesidir. Adına layık, misyonuna gerçekten uygun bir devrimci sınıf partisi, yalnızca dünya görüşüyle, teorik ve siyasal temeliyle **marksist-leninist** olmakla kalmamalı, sınıfsal yapısı, bileşimi ve temeliyle de **proleter** olmalıdır. Fabrika temeline dayalı örgüt düşüncesi bunun yalnızca bir sonucu ve gereği, yalnızca bir örgütsel türevi ve uzantısıdır.

Yukarıda da hatırlatıldığı gibi, bu sorunlar hareketimizin aslında daha çıkış döneminde üzerinde önemle, titizlikle durduğu konular oldu. Çağdaş popülizmin uzun yıllar süren güçlü ideolojik etkisi altında, marksist düşüncenin ve parti sorununun devrimci hareketin hemen tümü tarafından proleter sınıf içeriğinden ve temelinden koparılarak ele alındığı bir ülkede Marksizmin bu temel ve basit gerçekleri üzerinde durmak gerekliydi. Her türlü bulanıklığı gidermek, saflarımızda hala da etkili olması muhtemel her türlü popülist önyargı kalıntılarını kazımak için hala da gereklidir.

Hareketimiz sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birleştirilmesi görevini açıklıkla tespit etmiş bulunmaktadır. İçinde bulunduğumuz evrede tüm dikkatimiz bu görev üzerinde yoğunlaşmalıdır. Temel siyasal ve örgütsel görevlerimiz bu ana görev çerçevesinde şekillenmelidir. Bizim için en acil görev, işçi hareketi içinse en acil ihtiyaç olan leninist öncü partinin inşasına, bu inşanın siyasal ve örgütsel gereklerine de bu çerçeveden yaklaşabilmeliyiz. Bize gerekli olanın ideolojik kimliği ile marksist-leninist ve sınıfsal kimliği ile **proleter** bir parti olduğunu asla unutmamalıyız. İşçi sınıfı hareketi tabanı üzerine oturtulmuş, fabrika hücreleri örgütsel temeli üzerinde yükselen bir parti yaratmalıyız.

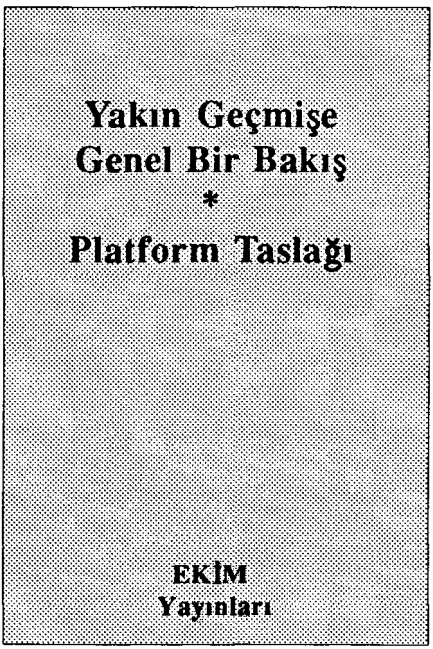
Tüm bunlar gecikmeksizin ayağımızı devrim-

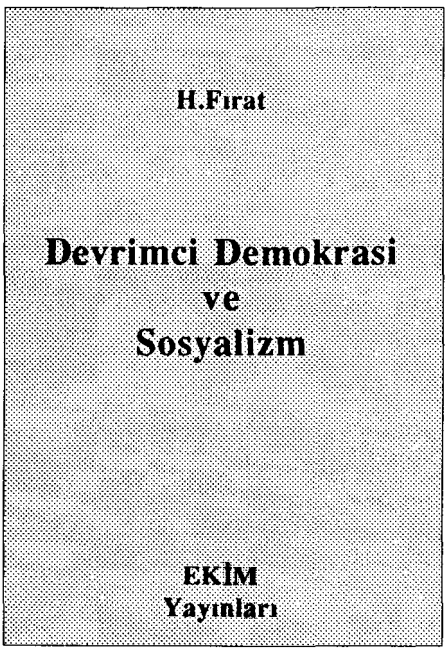
ci sınıf tabanı üzerine basmamızı gerektiriyor. Bu, gitgide daha geniş yığınlar halinde ve daha militan biçimlerde hareketlenen işçi sınıfına bütün gücümüzle yönelmek, işçi hareketine sosyalist düşünceleri ve siyasal sınıf bilincini her araç ve yöntemle taşımak, siyasal ve örgütsel gelişiminde ona her türlü yardımı yapmak demektir. Bu çaba içinde, sınıfın en ileri, en tutarlı ve en devrimci unsurlarını etkilemek, kazanmak, eğitmek ve fabrika tabanı üzerinde örgütlemek demektir.

Kuşku yok, işçi sınıfına yönelmek, her şeyden önce fabrikalara yönelmek demektir. Fabrikalar her günkü olayların da gösterdiği gibi işçi hareketinin mücadele merkezleridir. İşçi hareketinin gücü fabrikalarda yatmakta, kalbi fabrikalarda atmaktadır. Son 1 Mayıs olayları bunun en son ve canlı bir örneği olmuştur. İşçi sınıfına en kolay ulaşabilmenin, onu en güçlü şekilde kucaklayabilmenin, nispeten geniş kesimlerini etkileyebilmenin ve mücadeleye en etkili şekilde seferber edebilmenin yolu fabrika çalışması ve fabrika örgütlenmesinden geçer. Fabrika temeline dayalı bir politik çalışma ve örgütlenme, partinin proleter toplumsal tabanının ve proleter sınıf bileşiminin olduğu kadar, eylem gücü ve yeteneğinin de güvencesidir. Bu aynı zamanda, sınıf düşmanın saldırılarına karşı sağlam ve yıkılmaz bir örgüt yaratabilmenin de en güvenceli zeminidir.

Sınırlı güç ve olanaklarımızı bilinçli bir tercihli belli sanayi merkezlerinde yoğunlaştırmış bulunuyoruz. Bunu, bu güç ve olanakları bu sanayi merkezlerindeki fabrikaların en büyükleri ve mücadele bakımından en önemlileri üzerinde yoğunlaştırma tercihi ve pratik planlamasıyla birleştirmek zorundayız.

Fabrika hücreleri tabanına dayalı bir leninist sınıf örgütlenmesi yaratabilmek kuşkusuz bugün için henüz erişilmesi gereken bir hedeftir. Zorlu bir çaba gerektirmekle birlikte bunu uzak bir hedef saymak bir yanılgıdır. İşçi hareketinin yaşadığı canlılığı, sunduğu zengin kadrolaşma ve örgütlenme olanaklarını değerlendirememek demektir. Farklı bölgelerden gelen rapor ve iç yazılarda çeşitli yoldaşların ortak gözlemi şudur. İşçi hareketi ortaya deneyimli, mücadele konusunda istekli, az çok sınıf bilincine sahip ve sayısı sürekli kabaran öncü bir kesim çıkarmış bulunuyor; ve bunlar, abartmasız olarak, belirgin bir örgüt arayışı içindeler. Bu gözlem doğruysa, ki doğru olduğundan hiçbir kuşku duymamak gerekir, her şey göstereceğimiz çabaya bağlıdır. Çabalarımız ölçüsünde ciddi sonuçlar almak şansına ve olanaklarına sahibiz. Daha şimdiden saflarımızda sayıları hızla artan ve mahalli çalışmalarımızın örgütsel sorumluluklarını hızlı bir öne geçişle üstlenmeye başlayan işçi önderi yoldaşlarımızın varlığı buna kanıttır.

15- 16 Haziran'dan bugüne...

T. Göker

15-16 Haziran Direnişi'nin üzerinden 20 yıl geçti. Geçen 20 yılda devrimci hareket değişik vesilelerle direniş üzerine değerlendirmeler yaptı, kendine göre sonuçlar çıkardı.

Geçen 20 yılda işçi hareketi ve işçi sınıfı adına yola çıkan devrimci hareket nasıl bir evrim geçirdi? İşçi hareketi geçen 20 yılda henüz 15-16 Haziran'ı aşamadı mı? Ve devrimci hareket 20 yılda ne kadar yol katetti?

Bu sorulara verilecek doğru yanıtlar, işçi hareketinin ve devrimci hareketin durumunu anlamak ve görevleri doğru bir şekilde belirlemek bakımından büyük önem taşıyor.

Önce 15-16 Haziran Direnişi'nin önemi nereden geliyor sorusunu aydınlatmak gerekiyor.

Her ülkenin işçi hareketinin gelişmesinde belirli dönüm noktaları vardır. Türkiye işçi hareketi açısından ise bu dönüm noktası 15-16 Haziran Direnişidir.

15-16 Haziran nicelik ve nitelik olarak gelişen işçi sınıfının '60'lardaki eyleminin doruk noktasıdır. İşçi sınıfı ilk kez, bu derece kitlesel, düzen güçlerini karşısına alan bir eylemlilik ortaya koydu. Bu bir meydan savaşıydı, bölgesel düzeyde de olsa işçi sınıfı ve burjuvazi ilk kez sokakta güçlerini karşı karşıya getirdi. Bu meydan savaşını, bir çok öncüsü direniş sonrası işlerinden atılsa ve tutuklansa da işçi sınıfı kazandı. Burjuvazinin sendikalar yasasında yapmak istediği değişiklik gerçekleşmedi.

Geçen 20 yılda işçi sınıfı bir çok direniş gerçekleştirdi. Fakat henüz 15-16 Haziran Direnişi gibi kitlesel bir meydan savaşına girişmedi. Bu bakımdan 15-16 Haziran Direnişi en önemli direniş örneği olmaya devam ediyor.

İşçi sınıfı 15-16 Haziran Direnişi çapında bir militan sokak eylemini henüz yeniden yaşamamış olmakla birlikte, geçen 20 yılda, hem nicelik olarak saflarını güçlendirdi; hem de savaşım, bilinç ve örgütlülük düzeyiyle çok önemli mesafeler katetti. Bu yanlarıyla 15-16 Haziran Direnişi aşılmış, işçi sınıfı daha büyük kavgalara hazır hale gelmiştir. Kaba bir karşılaştırma bu gerçeği görmek için yeterlidir.

Resmi verilere göre, 1970'de "ücretli"(*) sayısı 3 milyon 800 bindir. 1985'de ise bu sayı 6 milyon 398 bine yükselmiştir. **Sanayi** proletaryasının sayısı ise, 1967'de 1 milyon 222 bin, 1987'de ise 2 milyon 282 bindir.

Bu rakamlar bile 15-20 yılda, işçi sınıfının sayısının ikiye katlandığını ortaya koyuyor.

İşçi sınıfının sendikal örgütlülüğünde de benzer bir gelişme sözkonusudur. 1970'de sendikalı işçilerin sayısı 1 milyon 100 bindir, 1989'da ise bu sayı 2 milyon 227 bine ulaşmıştır.

Aynı şekilde, geçen 20 yılda işçi sınıfının eylemliliği de daha ileri bir boyut kazanmıştır. Buna göre, 1963-71 dönemini kapsayan 9 yılda, toplam grevci sayısı 93 bin 37'dir. 1972-80 arasını kapsayan 9 yılda greve katılan işçi sayısı 214 bin 932, 1984-89 arası 6 yılda ise 117 bin 284'dür.

Sadece greve katılan işçi sayısı bile işçi sınıfının savaşım düzeyindeki gelişmeyi anlamaya yeterlidir. Ne var ki, '70'lerin sonları ve '80'lerin ikinci yarısında greve katılan işçi sayısı, işçi sınıfının eylemlilik düzeyini yansıtmaktan uzaktır. '70'lerin sonlarında ve özellikle son birkaç yılda yasadışı direnişlere katılan işçiler yüzbinlerle ifade ediliyor. Örneğin yapılan bir araştırmaya göre, 1988 yılında 2 milyon 262 bin 446 işçi yasadışı direnişlere katıldı. (Direnişlere katılan işçi sayısı her direniş için ayrı hesap edilmiştir, bir işçi birden fazla direnişe katılmış olabilir). 1989 ise yasadışı direnişlere katılanlar, '88'den az değildir. Sadece "Bahar Eylemleri"ne katılan işçi sayısı (tespit edilen) 850 bin civarındadır.

Günümüzde işçi hareketinin nabzı grevlerde değil, yasadışı direnişlerde atmaktadır.

İşçi hareketi geçen 20 yılda sadece örgütlülük ve savaşım düzeyiyle değil, bilinç düzeyiyle de, kendisi için sınıf olma bakımından da büyük bir gelişme kaydetmiştir.

Kuşkusuz, işçi sınıfı hareketi, kapitalizmin kendisine değil de sonuçlarına karşı savaşım sür-

---

(*) Burada "ücretli" kavramının işçi sınıfının gerçek durumunu yansıtmaktan uzak olduğunu belirtmekle ve resmi kurumlarla halkçı-devrimci akımların işçi sınıfının gücünü küçük göstermek için özel bir çaba harcadığına dikkat çekmekle yetiniyorum.

dürme ve bağımsız politik çıkarları temelinde örgütlenmemiş olma bakımından 20 yıl önce olduğu gibi, bugün de kendiliğinden bir harekettir. Fakat o, devlet, onun kurumları burjuva partiler, parlamento, ordu, burjuva yasalar ve işçi hareketini düzene bağlayan en önemli kurum olan sendika bürokrasisi karşısında 20 yıl öncesine göre çok daha bilinçli bir tutum içindedir. Bugün işçi sınıfı geniş kesimleriyle, düzenle kendi sınıfsal çıkarları arasındaki derin uçurumu görüyor, düzene karşı savaşımın gereğine inanıyor.

1960 ve 70'lerde işçi sınıfı üzerinde burjuva partiler büyük bir saygınlığa sahipti. '60'ların sonlarında yükselişe geçen sosyal-demokrasi, '70'lerin sonlarına kadar işçi sınıfının en büyük umuduydu. İşçiler seçimlerde burjuva partilere oy veriyorlar, meydanlarda burjuva partilere coşkulu bir destek sunuyorlardı.

Oysa bugün, hiçbir burjuva partisi işçi sınıfından coşkulu destek alamıyor, işçi sınıfı burjuva partilerinin hiçbirinden kendisi için ciddi bir şey beklemiyor.

İşçi sınıfının burjuva düzenin politik etkisinden uzaklaşmasının sınıf bilincindeki ilerlemenin diğer bir göstergesi, burjuva düzenin yasalarını karşısına alan yasadışı gösterilerin, direnişlerin artmasıdır. İşçi sınıfı bu alanda, 20 yılda çok önemli ilerlemeler kaydetmiştir.

'60'lardaki eylemliliğin zirvesini temsil eden 15-16 Haziran Direnişi'nde bile işçi sınıfı, direniş örgütlerine "Anayasal Direniş Komiteleri" adını veriyor ve eylemlerin haklılığını Anayasaya dayandırıyordu. Direnişin en önemli şiarlarından biri, "Anayasaya aykırı kanunlar çıkaranlar işçi düşmanıdır" şeklindeydi.

Oysa son yıllarda, özellikle de 1989 "Bahar Eylemleri" ve 1990 1 Mayıs'ında işçi sınıfı yasalara meydan okuyarak, onları çiğneyerek direnişler gerçekleştirdi. Dün eyleminin haklılığını Anayasaya dayandıran işçi sınıfı, bugün üretimdeki gücüne dayandırıyor ve her fırsatta üretimden gelen gücün kullanılması gerektiğini dile getiriyor. Bu işçi sınıfının sınıf bilincindeki gelişmeyi göstermesi bakımından önemli bir veridir.

İşçi sınıfının bilincindeki ilerlemenin, kendi özgücüne güvenin gelişmesinin diğer bir kanıtı, işçi sınıfının sendika bürokrasisi karşısında tutumudur. 20 yıl öncesinde sendika yöneticilerinin bir dediğini iki etmeyen, onu alkışlarla karşılayan işçi sınıfı, bugün sendika bürokrasisinin engellemelerine rağmen eyleme geçiyor ve her fırsatta sendika bürokratlarına "yuh" çekiyor. Sendika bürokrasisinden umudunu kesen işçi sınıfı, haklarını aramanın ve sendikalara sahip çıkmanın yolu olarak işçi komitelerinde birleşiyor. Sendika bürokratlarının ihanetine karşı sınıfın eylemi, günümüzde olduğu kadar hiçbir dönemde yoğunlaşmadı. Kuşkusuz, işçi sınıfı '60'larda ve '70'lerde de sendika bürokratlarına karşı eylem koydu. Fakat, o dönemde bu türden eylemler, sendikal rekabetin ürünü olarak gündeme geliyordu ve gerici Türk-İş yönetimine karşı sosyal-demokrat DİSK'e geçmek amacıyla her türden eylemler gündeme geliyordu. Oysa bugün, sınıfın eylemi bir bütün olarak sendika bürokrasisi kurumuna karşı, kendi özgücüne güvenin bir sonucu olarak ortaya çıkıyor.

Bütün bunlar ve daha bir çok örnekle zenginleştirilmesi olanaklı olan göstergeler, işçi sınıfının son 20 yılda, gerek nicelik olarak, gerek nitelik olarak çok önemli ilerlemeler kaydettiğini ve son 30 yılda gerçekleşen üçüncü devrimci yükselişin geçmiştekilerden çok daha güçlü, bilinçli ve örgütlü bir işçi sınıfının temel itici kuvvetiyle gerçekleştiğini ortaya koyuyor. 20 yıl öncesine göre, bugün proletarya-burjuvazi temel sınıf kutuplaşması çok daha belirgindir ve işçi sınıfı devrimimizin biricik gerçek öncüsü ve temel itici kuvveti olduğunu her vesileyle ortaya koymaktadır.

Bütün bunların esas itibarıyla, toplumsal gelişmenin ve işçi sınıfının kendiliğinden hareketinin bir sonucu olarak ortaya çıkan gelişmeler olduğunun da altını çizmek gerekir. İşçi sınıfının temsilcisi olarak ortaya çıkan reformist solun ve devrimci-halkçı akımların bu gelişmede ciddi bir olumlu rolü olmadığı gibi, olduğu kadarıyla da bu rol olumsuz ve işçi hareketini saptırıcı yöndedir.

İşçi sınıfı kendiliğinden gelişim sürecinde bu derece bir ilerleme kaydederken, işçi sınıfının öncüsü, temsilcisi olarak ortaya çıkan sol gruplar, teori ve pratikleriyle ne derece bir ilerleme kaydetmiştir ve işçi sınıfına devrimci anlamda ne vermiştir.

15-16 Haziran Direnişi, sadece işçi hareketinin gelişiminde değil, sol hareketin gelişiminde de bir dönüm noktasıdır.

'60'larda sosyalizm adına çıkan başlıca iki akım MDD Hareketi ve TİP'di. Bu akımlar benimsediği kavramlarla birbirinden temelden farklı akımlar gibi gözükseler de, temel konumlarıyla, burjuva devlete karşı burjuva kurumlara dayanarak "devrim" ya da "dönüşüm" yapmayı savunan

akımlardı. TİP "kapitalist olmayan yol" teziyle parlamentoda çoğunluk sağlayarak sözde sosyalizmi kurmayı savunurken, MDD Hareketi "zinde güçler" edebiyatı ile orduya dayanan bir "devrim"i savunuyordu. Burjuva kurumlara bel bağlama ve işçi sınıfının gücüne duyulan güvensizlik bu iki akımın temel özelliğiydi.

15-16 Haziran Direnişi, işçi sınıfının gücünü ortaya koyarak gerçek gücün nerede olduğunu göstermekle kalmadı, burjuva kurumların, parlamento ve ordunun işçi sınıfına karşı konumunu da sergiledi. Parlamento sendikalar yasasındaki değişikliği onaylayarak, ordu ise direnişe geçen işçilerin karşısında yer alarak işçi sınıfı karşısındaki konumunu ortaya koydu. O dönemde burjuva kurumların niteliği, direniş sonrası ilan edilen sıkıyönetim ve arkasından 12 Mart darbesi ile bütün çıplaklığı ile ortaya çıktı.

'71 Devrimci Hareketini oluşturan gruplar bu olaylar süreci içinde, politik olarak burjuva sosyalizminin bu iki temel akımı TİP ve MDD'den kopuşun bir sonucu olarak ortaya çıktılar. Bu akımlar, temel konumlarıyla, burjuva kurumlara karşı savaş ilan edilmeden devrimci hareketin oluşamayacağını ve ilerlemeyeceğini ortaya koydular.

Ne var ki, '71 Devrimci Hareketi burjuva kurumlar ve devlet karşısında tutumuyla burjuva sosyalizminden bir kopuş içine girse de, temel ideolojik konumuyla, işçi sınıfının devrimci gücüne güvensizliği devam ettirdi. Gerçi 15- 16 Haziran Direnişinin kendisi, işçi sınıfının bir sınıf olarak varolup olmadığı, devrime öncülük edip edemeyeceği tartışmasına son vermişti. İşçi sınıfının varlığı ve devrimde öncülüğü artık genel olarak kabul edilmişti. Ancak bu işçi sınıfının tarihsel rolünün sağlam bir kavrayışı üzerinde yükselmediğinden, sınıfın öncülüğü "ideolojik öncülük" olarak alındı, teoride ve pratikte işçi sınıfı değil, "öncü savaşçılar" ve köylülük temel alındı.

Daha sonraki süreçte de işçi sınıfının gücüne duyulan güvensizlik devam etti. " İdeolojik öncülük", "öncü savaşı" değişik düzeylerde eleştirilse de, işçi sınıfı "halkı" oluşturan herhangi bir sınıf olarak ele alındı, teoride ve pratikte devrimci hareket küçük-burjuva sınıf zemininden beslenen halkçı bir hareket olarak kaldı. Halkçı-devrimci hareket bu konumuyla işçi sınıfıyla değil, küçükburjuva sınıf ve tabakalarla bütünleşti.

Dün olduğu gibi bugün de, devrimci-halkçı hareket işçi sınıfının kendi devrimini yapacak güç ve yetenekten henüz yoksun olduğunu savunarak, burjuva demokratik devrim programında ısrar etmektedir. Geçen 20 yıl işçi sınıfının nicelik konumunda, bilinç ve örgütlenme düzeyinde köklü değişikliğe neden olsa da, halkçı hareket değişmedi; işçi sınıfına ilişkin kavrayışını öz olarak değiştirmedi. Kuşkusuz, dün köylülüğün, şehir küçük-burjuvazisinin önemine vurgu yapanlar, bugün artık işçi sınıfının önemine vurgu yapıyorlar. Dün "bağımsızlık, demokrasi" diyenler, bugün sosyalizmi de katarak, "bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm" diyorlar. Ama sosyalizmin, "demokrasi ve bağımsızlık" aşamasının sonrasının bir sorunu olduğunu eklemeyi de unutmadan. Bu ne kadar bir ilerleme sayılırsa, devrimci hareketimiz de geçen 20 yılda o derece ilerlemiştir!

Halkçı akımlarımızın bu görüşte hala direnmelerinin birçok nedeni vardır. Ama bunun içinde en temel olanı, işçi sınıfının mevcut gelişmişlik düzeyiyle devrimini yapacak, kırın ve şehrin emekçilerini peşinden sürükleyecek güç ve yetenekte olduğuna güvensizliktir.

Devrimci gruplar her fırsatta, işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden bir hareket olmasından, kapitalizmin kendisine değil de sonuçlarına karşı savaşım bilincini aşamamış olmasından yakınıyor, bunu halkçı devrim anlayışlarına gerekçe yapıyorlar.

Fakat bunun suçlusu işçi sınıfı değil, işçi sınıfına öncülük yapma iddiası ile ortaya çıkan gruplardır. Onlar işçi sınıfına ne vermişlerdir ki, ondan kapitalizmin kendisine karşı savaşım sürdürmesini istiyorlar? İşçi sınıfı kendiliğinden gelişim süreci içinde, kapitalizme karşı savaşımın gereğini, burjuva partilerin ve sendika bürokratlarının kendine bir şey vermeyeceğini geniş kesimleriyle görüyor ve mevcut bilinci ölçüsünde kendi özgücüne dayanarak savaşıma atılıyor. Geriye, bu sınıfın savaşımını dağınıklıktan kurtaracak, ona doğru bir program, sağlam bir taktik ve her koşulda savaşımın sürekliliğini sağlayacak bir devrimci örgüt kalıyor. Bunu ise yapacak olan, lafta değil gerçekte sağlam bir iktidar anlayışına sahip öncü bir örgüttür. Asıl eksikliği duyulan da budur.

Halkçı gruplar, 20 yıldır kendilerinin işçi hareketiyle birleşmesini engelleyen teori, politika ve örgüt sorunlarında kavrayışlarını gözden geçirerek, halkçı teori ve pratikten uzaklaşarak işçi ha-

(Devamı s.15'de)

Birlik sorunu üzerine düşünceler

Türkiye'de kapitalizmi aşacak temel sınıf işçi sınıfıdır. Kapitalizmin nabzı fabrikalarda, özellikle sanayi dalında yoğunlaşmış büyük işletmelerde atar. Buralar onun atar damarıdır.

Komünistlerin sınıfla birliği ise bugünden yarına olmaz. Bunun gerçekleşmesinin ilk adımı Marksizm-Leninizm teorisinin ülke koşullarında yeniden üretilmesiyle mümkündür. Çünkü Marksizm-Leninizm tümüyle tamamlanmış, bitmiş değildir, aksine sürekli kendisini yeniden üretmek zorundadır. Sürekli değişerek altüst olan, gelişen toplumu kavramak isteyenler teoride de sürekli kendini geliştirmek zorundadır. İlk etapta yapılması gereken şey bugünün gerçekliğini Marksizm-Leninizm temelinde analiz etmektir. Dönüştürmek istediğimiz şeyi tüm ayrıntılarıyla önceden tanımak zorundayız. Bu anlamda Türkiye devriminin program ve taktik sorunları netliğe kavuşmadan tek bir ciddi, kalıcı adım atılamaz.

Komünist hareket ile işçi sınıfının bütünleşmesi, sınıfın en duyarlı, mücadeleye açık ileri unsurları aracılığıyla mümkündür. Bundan dolayı ilk etapta komünistlerin hareket alanı mutlaka büyük işyeri düzeyinde üretim süreçleridir. Ülkede ekonomik mücadele sınırını aşarak politik mücadele aşamasına giren işçi sınıfının dinamik unsurları partinin iskeletini oluşturmak zorundadır. Ancak işçi sınıfının bu dinamik unsurları aracılığıyla komünist hareket gerçek kimliğini kazanır, ete ve kemiğe bürünür. Militan bir işçi hareketi yaratmanın tek yolu budur. Bu başarılmalıdır. Teori maddi güce dönüştürülmelidir. Bu, komünistlerin yerine getireceği, getirmek zorunda olduğu en ivedi görevlerden biridir.

Bunun zorunluluğu konusunda "herkes görüş birliği içindedir". Sorun bunun nasıl yapılacağı ve yapılması için neyin gerekli olduğu sorunudur.

Haklı olarak "Türkiye bir devrim ülkesi" olduğu belirtilir. Türkiye tarihinde hiçbir zaman ulusal ve sınıfsal çelişkiler bugünkü düzeyde keskinleşmemiştir. Başka bir deyişle devrimin nesnel koşulları hiçbir zaman bu derece olgunlaşmamıştır. '89 Bahar eylemleri bu konuda yeteri derecede bilgi verdi. Çatışmanın ana ekseni proletarya ile burjuvazi arasındadır. Biz proletaryadan yana tavır alırken; *"komünistlerin başlıca ve temel görevi işçi sınıfının politik örgütlenmesini ve politik gelişimini kolaylaştırmaktır."* diyoruz.

Geniş işçi yığınlarının işçi aristokratların arkasında yürüdüğü bir dönemde ideolojik ve politik arenada bağımsız militan bir işçi hareketi mutlaka yaratılmalıdır. Önümüzde iki yol var:

- Ya Türkiye işçi sınıfı kapitalizmden zarar gören diğer bütün ezilen sınıfları kendi yöresinde toplayarak bağımsız politik bir güç olarak örgütlenip tarihsel görevini yerine getirecek,
- Ya da komünistler işçi sınıfından şu ya da bu oranda kopmuş, tecrit edilmiş olarak küçük gruplar halinde varlıklarını sürdürmeye devam etmeye çabalayarak süreç içinde kısırlaşacaklar.

Biz birinci yolu seçeceğiz. Bunu da başarabilmek için komünistler güçlerini boşuna harcamamalıdır, kaybedecekleri bir an bile zamanları yoktur. Devre dışı kalmış, sınıf mücadelesinin dışına düşmüş, ama militan, enerjik tek tek bireylere gereken özeni göstermeliyiz. En ufak bir enerjiyi verimliliğe dönüştürmeliyiz. Bütün birleşik güçleri yalnızca bir noktada, bağımsız militan bir işçi hareketi yaratmada yoğunlaştırmalıyız. Bunu yaratmak için bütün kaldıraçları kullanmalı, istisnasız birleşilebilecek bütün güçlerle birlikte harekete geçmeliyiz. Ya bunu başaracağız, ya da işçi sınıfını burjuvazinin kucağına iteceğiz. Rüzgar bizden yana esiyor. Zamanla yarışarak fırsatı değerlendirmeliyiz. Treni kaçırmamalıyız. Yalnızca Türkiye'nin değil, belki de dünyanın yükünün omuzlarımızda olduğunu benliğimizde taşıyarak hareket etmeliyiz. Sorun, bu gibi tarihi fırsatları değerlendirip, değerlendirmeme sorunudur. O halde ne yapmalıyız! Belki de komünistlerin birlik tartışmalarının şu günlerde canlandığı bir dönemde, suni ayrılıklar yaratarak parçacıklara bölünmemeliyiz, olacaktır. Aksine, Türkiye işçi sınıfının canlı pratiğinde eylemliliğini örgütlemek için eylemliliğin kendisinde birleşmeliyiz. Masa başında, ideolojik tartışmalarla birlik oluşturulmaz. Eylemliliğin içinde, canlı pratik içinde ancak biraraya gelinebilir.

Komünistlerin kendi aralarındaki birlik sorununun arka plana atılması, gerekli özenin gösterilmemesi, komünistlerin sınıfla birleşmesine ciddi zararlar vermektedir.

Mutlaka biz her şeyden ve her şeyin üstünde doğru bildiğimiz yolda enerjik bir şekilde tüm güçlerimizi sınıfla birleşmek için harcamalıyız. İşçi sınıfının eylemliliğinin örgütlenmesi esastır. Ama bu çaba bizi dışımızda komünist bireyler ve grupların bir merkezde birleşmesi için gerekli özeni göstermemize engel değildir. Komünistlerin kendi aralarındaki birlik sorunu hangi ölçüde sağlanırsa, o ölçüde de sınıfla birlik sorunu çözüme kavuşur. Komünistlerin birliği, sınıfla birliği sürecini hızlandırır, ivme kazandırır. Komünistlerin birliği ile parti oluşmayacaktır, ama oluşturulmasında vazgeçilmez bir kaldıraç olacaktır.

İşçi sınıfını egemen sınıfların elinde bir oyuncak olmaktan kurtarmak için, önceden güçlü bir çekim merkezi zorunludur. Bu da diğer sorunların yanında komünistlerin birliğini de öngörür. Diğer yandan komünistlerin sınıfla birliği *"komünistlerin birlik sorununun çözümünü kolaylaştıracak, sağlıklı ve sağlam bir maddi toplumsal zemine oturtacak"* tır.

Birlik perspektifi içinde yer alacak güçleri leninist esaslara dayalı Türkiye devrimine ilişkin programatik ve taktik sorunların yanısıra Gorbaçovculuğa karşı alıncak tavrın yeterli olduğu kanısındayım. Diğer tüm sorunların bir örgüt içinde açık tartışma ile çözülebileceğini düşünüyorum. Tüm ideolojik sorunlarda birliği sağlamak olanaklı değildir. Şu ya da bu konuda farklı yaklaşımlar, komünist hareketin ya da bireylerin geçmişi hakkında farklı değerlendirmeler birliğin önünde engel değildir. Belirleyici olan Türkiye devrimine ilişkin alınacak tavırdır. Her şey marksist-leninist esaslar temelinde militan bir işçi hareketi yaratmak için olmalıdır. Günün yakıcı görevi budur.

Sovyetler Birliği'nin şu ya da bu dönemi sosyalist midir, değil midir gibi tartışmalar mutlaka yapılmalıdır, ama bu birlik süreci önüne geçirilmemelidir. Önce bu konuda tartışalım! Aynı düşünceyi paylaşanlar birleşebilir gibi düşünceler ciddi bir yanılgıdır. Bizi asli görevimizden alıkoyar. Bu noktada tartışmanın amacı yalnızca dersler çıkartmaktan ibaret olmalıdır.

Burada iki noktaya değinmek zorunlu oluyor. Birincisi; Birlik perspektifi içinde yer alacak güçler, Türkiye devrimine ilişkin programatik ve taktik sorunlarda birleşiyorlarsa, bu, *"sınıf hareketiyle kararlı ve militan bir birlik çabası içinde"* olmayı da öngörür.

Ayrıca Türkiye zemininde gerçeği farklı yorumlamak, sınıf mücadelesine müdahale biçimleri ve içeriği konusunda farklı değerlendirmelere, mücadeleye ve örgütlenmeye farklı bakmaya, görevleri farklı koymaya götürür.

Sınıf mücadelesine hangi politikalar ve hangi araçlarla müdahale edileceği sorununda mutlaka hemfikir olmak gerekir. Odağına işçi sınıfı hareketiyle birleşmeyi koymayanlara karşı tavrımız nettir.

İkincisi; Gorbaçovculuğa karşı alınacak tavrın yeterliliği sorunu.

Gorbaçov'un yolu kapitalizmin restorasyonunun stabilize edilmesidir. Marksizm-Leninizm değerlerinin temelden dinamitlenmesidir. Perestroykanm özü, üretimin primler yoluyla teşvikiyle, uluslararası finans çevreleriyle ortak yatırımlarıyla, ülkede yabancı yatırımlara güvence verilmesiyle, özel girişimin teşvikiyle, işletmelerde kar temeli üzerinde üretilmesiyle, piyasa değer yasalarının tesisiyle, glasnost ise buna ulaşmada bir araçtır.

Diğer yandan hareket noktamız **bugünkü** Türkiye ve uluslararası zeminde yaşanan gerçekliktir, somuttur. Bu anlamda başlangıç noktamız Türkiye gerçekliğinden hareketle günün görevlerine çözüm getirmek, bugünü açan perspektifler olmalıdır. Militan bir örgüt ancak somuttan hareketle dinamik olur, gelişir. Belirleyici olan somuttan dönüştürülmesidir, mevcut yapının bir kere altüst olmasıdır. Odağımıza programatik sorunların çözümünü koymalıyız, temel olan budur.

Gorbaçovculuğa alınacak tavır bir şeyin yerine başka bir şeyi koymak anlamına gelir ki bu da nasıl bir sosyalizm sorununu beraberinde getirecektir. Bunun reçetesi yoktur. Yaşanan deneylerin ışığında nihai çözümünü hep birlikte Türkiye pratiğinde hayata geçireceğiz.

"Düşüncenin gerçekliği ya da gerçeksizliği konusundaki pratikten soyutlanmış anlaşmazlık, tamamiyle skolastik bir sorundur." Önemli olan yolun açılması değil midir?

A.Ekin

PKK ve devrimci ulusal hareket

S. Metin

Türkiye sol hareketi Kürt sorununda (Ş.Hüsnü TKP'sinden başlayarak) uzun yıllar sosyal-şoven bir pratik sergiledi.

Kemalizmin Kürtlere dönük tarihsel yalan ve inkara dayalı politika ve pratiğinin yankısı olan bu tutum, '60'lı yılların ikinci yarısına kadar hemen hiçbir değişikliğe uğramadan sürdü. Kemalizmle ileri derecede malul bu tutuma karşıt ilk ve anlamlı tutum -Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın sonradan çekmeceye kilitlediği 1933 tarihli çalışması, *İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)*, bir yana bırakılırsa- '70'li yılların başında İbrahim Kaypakkaya tarafından geliştirildi. Nedir ki, Kaypakkaya'nın Kemalizmden ve eşdeyişle Kürt sorunundaki sosyal-şoven tezlerden bu, bugün dahi önemini koruyan sert ve anlamlı kopuşu egemen bir tutum haline gelemedi. Türkiye devrimci hareketi, yer yer ince bir sosyal-şoven karakter kazanan sözkonusu illetten yakasını bir türlü kurtaramadı. Kürt sorununa ilişkin oportünist tutumu ile koyun koyuna yaşamaya devam etti.

Dahası var. Türkiye devrimci hareketi Kürt ulusal sorununun Türkiye devrimi için taşıdığı anlam ve önemi kavrayamadığı ve buna yabancı bir siyasal tutum ve pratik sergilediği gibi, yakın zamanlara kadar kendi düşündüğü sınırlar dışında gelişen her ulusal harekete "ayrılıkçılık" vb. damgasını vurarak aforoz etmeye çalıştı. Bunu da erdem saydı.

Nihayet günümüzde, her gelişmeyi kendi denetimi altında bloke etme biçiminde somutlaşan bu oportünist tutumdan kısmen vazgeçilmiş bulunuluyor. Kısmen vazgeçilmiş bulunuluyor diyoruz; zira, geçmiş oportünist gelenekten uzaklaşmayı ifade eden bu tutum henüz tam ve kesin bir kopuşu değil, ancak kısmi bir ilerlemeyi ifade ediyor. Öte yandan, devrimci hareketimizin Kürt sorununa bugün geçmişe göre artan bir ilgi göstermesi, çok büyük ölçüde Kürt ulusal gerçeğinin son derece somut ve canlı bir pratik halinde kendisini dayatması sonucu gerçekleşebilmiştir. Ve bu sıcak pratiğin baskısıyla kendisini ancak genel yüzeysel bir siyasal tutum olarak yansıtabiliyor. Dolayısıyla Kürt sorunundaki oportünist gelenekten kopuş öze ilişkin değildir, teorik-ideolojik bir muhtevaya oturmamaktadır. Gerçek budur. Öyle ki, kimi akımlar (Dev-Sol, Dev-Yol gibi) hala Kemalizme düpedüz demokratik bir kimlik atfeden ve Kemalizmi küçük-burjuvazinin "ilerici" "sol" bir temsilcisi olarak niteleyen gerici oportünist tezlerine dokunmuş değiller.

Keza, Kürt ulusal hareketinin inkardan gelinemeyecek bir somutlukla kendisini dayatması karşısında bu harekete ilgi göstermek ve ona övgüler dizmekten kaçınamadıkları halde, sıra bu "eylemli kalkışma"yı yaratan siyasal etkenden (PKK) sözetmeye ve ona hakkını vermeye gelince kekeme kesilenler (DHB, Partizan), ona "ulusal reformcu", "karşı-devrimci" diyenler var.

Farklı düzeylerde ve biçimlerde kendisini dışa vuran bu oportünist tutum, yazık ki devrimci hareketimizin neredeyse ortak tutumudur. Kemalizme demokratik bir kimlik atfedenlerle, çubuğu ters büküp (ki bu gerekliydi) Kemalizme sert bir eleştiri yönelten Kaypakkaya'nın devamı olduğunu iddia edenlerin, bu konuda ortak bir tutumda buluşmaları dikkate değer bir olgudur.

Kürt hareketindeki devrimci ulusal ve demokratik içeriği görme konusunda açık bir körlüğü, ezilen ulusun özgür iradesi konusunda kaba bir tahammülsüzlüğü, soyutta kabul edilen kendi kaderini tayin hakkını somutta kendi çizdiği sınırlar dışında bir gerçekleşme alternatifi tanımayan bir oportünizmi ifade eden bu tutum, günümüzde, en yalın haliyle PKK'yı değerlendirişte ve PKK'ya karşı alınan tavırlarda kendisini ele veriyor. Düşünsel ve pratik kimi ilerlemelere rağmen, Kürt ulusal hareketi ile, onun esas sürükleyicisi PKK'nın bir ve aynı anda telaffuz edilmemesi de bunu ifade ediyor. Hala, PKK'nın '80 öncesi pratiğinin kimi olumsuzlukları teori düzeyine çıkartılıp bahane edilerek, PKK gerçekliği izah edilmeye ve tanımlanmaya çalışılıyor. PKK gerçeğini anlamada nesnelliği içermeyen ve çok büyük ölçüde, bir atomu parçalamaktan daha zor parçalanan cinsten önyargıları anlatan bu yaklaşımlar gelinen yerde oportünist bir ayak diremeden başka bir şey değildir ve esasen politik-pratik bir değeri de yoktur.

Bütünüyle önceden oluşmuş önyargıları, sağduyudan yoksunluğu, tek yanlılığı ve nesnel gerçeğin yerine kendi öznel saplantılarını koyma şeklindeki oportünist bir tutumu ifade eden bu yaklaşımları terketmenin, çubuğu gerekirse ters büküp düzeltmenin zamanı gelmiştir. Zira, Kürt

sorununda her vesileyle uç veren köklü oportünist gelenekten kesin olarak kopmada, tutarlı-devrimci bir politik tutum ve bunun ifadesi olan bir pratik izlemede, PKK'ya yaklaşım, bugün için, bir turnasol rolü oynamaktadır.

* * *

Türkiye tarihinde '60'lı yıllar, kapitalizmin görece hızlı bir tempo ile geliştiği bir dönemdir. Bu gelişmenin en önemli sosyo-politik sonuçlarından biri devrimci bir sınıf mücadelesinin yeşerip boy vermesidir. İşçi sınıfı hem nicel ve hem de nitel açıdan kendisini hissettirmeye başlamış olup, Türkiye, başta işçi hareketleri olmak üzere yoğun ve yaygın bir sosyal hareketliliğe sahne olmaktadır.

Sözkonusu bu sosyal hareketliliğin anlamlı bir diğer boyutunu ise, bu kez sosyal-sınıf temelini Kürt küçük-burjuvazinin oluşturduğu ve devrimci Kürt aydınlarının önderlik ettiği bir Kürt ulusal hareketinin belirmeye başlamasıdır. Kürt ulusal hareketi bu dönemde henüz kendisini ayrı bir kişilik olarak ayırmamış olup, hala kendisini Türkiye devrimci hareketi içinde ve onunla birlikte ifade etmektedir. Bir yandan Türkiye devrimci hareketi ile, öte yandan geleneksel feodal-burjuva önderlikle (ilkel milliyetçilik) güçlü denilebilecek bağlara sahiptir.

Kürt ulusal hareketinin kendisini Türkiye devrimci hareketinden ayırma ve ayrı bir hareket halinde seyretme çaba ve arayışları '60'ların sonlarında belirgin bir hal almaya başladı. DDKO bu arayışı ifade etti. Bu girişimi TİP içindeki "Doğulu milletvekilleri"nin kimi çabaları izledi. "Doğu mitingleri" de bu aynı dönemde örgütlendi.

DDKO'nun önayak olduğu "Doğu mitingleri" Kürt ulusal bilincinin uyanmasında ve Kürt ulusal hareketinin yeniden canlanmasında son derece önemli bir rol oynadı. Kürt hareketi asıl kaynağına yöneliyordu böylece. 12 Mart askeri-faşist darbesi bu yönelişi sadece bir süre için geciktirebildi. Ancak arayış sürdü. "DDKO Davası" bu arayışın daha da yoğunlaşmasına sahne oldu. Kürt devrimcileri savunmalarında, suçlamalara yanıt vermenin yanısıra, ulusal harekete temel olacak ideolojik-siyasal tezler de ileri sürdüler. Yavaş yavaş bir kopuşa doğru gidiliyordu. Ancak tamamlanamadı ve '75'lere sarktı.

'75'ler, Kürt devrimci hareketinin, hem Türkiye devrimci hareketi ve hem de Kürt ilkel milliyetçiliğinden kopuş çabalarının daha da somutlaştığı bir dönem oldu. Denilebilir ki, Kürt ulusal sorunu Türkiye devrimci hareketi içinde en çok bu dönemde tartışıldı.

Kürt devrimcilerinin adeta dayattığı bu tartışmada, Türkiye devrimci hareketi son derece tutucu (ve statükocu) bir tutum sergiledi. Sorunu küçümsedi. Dahası da, Türk milliyetçiliğine özgü (ve onun ince bir yankısı olan) tepkisel bir tutumla Kürt devrimci hareketindeki arayışları "bölücülükle" "ayrılıkçı" olmakla suçlayıp itici davrandı. Bu tutum karşı yönden tepkisel bir tutumu besleyip, Kürt ulusal hareketinin kendisini Türkiye devrimci hareketi ile birlikte ifade etme dönemini süreç içinde sona erdirdi.

Bu aynı dönemde, farklı bir düzeyde seyretse de, Kürt ulusal hareketi içinde de bir ayrışma yaşanıyordu. Geleneksel feodal-burjuva milliyetçiliğinin yanında bir Kürt küçük-burjuva milliyetçiliği ortaya çıkıp gelişti. Kuşkusuz bu, nesnel bir zemin üzerinde gerçekleşiyordu. Özellikle Türkiye Kürdistanı'nda gelişen kapitalist ilişkiler, geleneksel feodal yapıyı aşındırıp, görece bir çözülmeye yolaçmıştı. Modern bir Kürt küçük-burjuvazisi ortaya çıkıp gelişti. Bu durum, ulusal hareketin farklı ve daha yaygın bir temel üzerinde gelişmesinin koşullarını yarattı.

Öte yandan, yıllarca Irak'taki Barzani hareketi ile manevi-siyasi ve örgütsel bağlar kurmuş olan Kürt burjuva ve küçük-burjuva aydınları, giderek Barzani'nin Türkiye ve özellikle de İran yönetimiyle kurduğu sağlıksız ilişkilerden rahatsız olmaya başlamışlardı. Sözkonusu bu ilişkilere duyulan tepkiyi ilk dile getirenlerden biri olarak Dr.Şivan'ın Barzani tarafından öldürülmesi ve son olarak Irak'taki Kürt ulusal hareketinin -bu sağlıksız ilişkilerin doğrudan bir sonucu olan- '75 yenilgisi, Kürt halkının bu yenilginin şahsında yaşadığı acı ve ağır yıkım sözkonusu rahatsızlığı arttırdığı gibi, öteden beri feodal sınıflarla ittifaka yönelen Kürt aydınlarını bu kez farklı bir arayışa ve feodal-ilkel milliyetçilikle çatışmaya yöneltti. Ulusal hareket ilkel milliyetçilikle küçük-burjuva milliyetçiliği biçiminde unsurlarına ayrışmaya başladı. Ayrışma giderek netleşti.

Bir kısım Kürt örgütleri (Özgürlük Yolu, DDKD, KUK gibi), ilkel milliyetçiliğin prestij kaybetmesi ve çıkmazının belli ölçülerde görülüp anlaşılmasına rağmen onunla bağlarını tamamen kesmediler. İlkel milliyetçiliğin bu örgütler üze-

rindeki manevi ve siyasi etkisi sürdü. Bunda bu örgütlerin sınıfsal konumları büyük rol oynadı. Bu örgütler sınıfsal bakımdan çok büyük ölçüde Kürt küçük-burjuvazisinin üst kesimlerine tekabül ediyorlardı. Onun siyasal plandaki temsilcileriydiler. İlkel milliyetçilikle (eşdeyişle Kürt geleneksel feodal sınıfları ile) ve Kürt orta sınıfları ile yakınlıkları da bundandı. Siyasal ve pratik yönelişlerinde bu yakınlığın kuvvetli etkileri görüldü. Ve giderek, günümüzde daha net olarak görüldüğü üzere, Kürt ulusal reformcu akımını oluşturdular. (Kawa kısmen olmak üzere) sadece iki akım sert bir kopuşu yaşadılar; Kawa ve PKK.

Kawa'nın özgünlüğü ulusal vurguların yanısıra marksist söylemler kullanmasıydı. Her ne kadar örgütsel bakımdan kendisini Türkiye devrimci hareketinde ayırmışsa da, onunla bağlarını tamamen kesmemişti. Kendisini Türkiye devrimci hareketi ile birlikte ifade etmeye devam etti. Bu ona belirli bir süre yarar da sağladı. Türkiye devrimci hareketinin Kürt ulusal sorununa ilgisizliğini, duyarsızlığını, bu soruna tutarlı-devrimci bir yanıt verme konusundaki gönülsüzlüğünü ve bu alanda ortaya çıkan boşluğu kullanıp güç topladı. Bu, '78'lere kadar sürdü. Nedir ki, devrimci hareketin özellikle belirli bir bölümünün giderek Kemalizme ve onun devrimci hareket içindeki oportünist yankılarına açık eleştiriler yöneltmeleri, soyut doktriner bir biçimde olsa da Marksizmin ulusal sorun konusundaki ilke ve tezlerini savunmaya başlamaları, Kawa'nın etki alanını daralttı. Kawa pratik politika yapma konusunda oldukça geri bir konumdaydı ve üretken değildi. Kürt ulusalcılığı ile Marksizm arasında gidip geldi. Somut ve gerçek anlamda hiçbir zaman Kürt ulusal dinamiğine yönelmedi. Giderek güçte düştü. Bu çıkmazını '79'da militan bir pratikle (!) aşmaya çalıştıysa da başarılı olamadı. 12 Eylül saldırısı ile ağır darbeler yiyip neredeyse tasfiye oldu. Geriye kalanların sonrası dönemde Kawa'yı yeniden güç haline getirme çabaları son derece yetersiz kaldı. Dahası da, Kawa ülke pratiğinden iyice koptu. Bugün -denilebilir ki- sadece "varolma hakkı" için mücadele etmektedir.

Hem siyasi-manevi ve hem de pratik bakımdan Kürt ilkel milliyetçiliğinden, onunla bağlarını bir türlü kesmeyen küçük-burjuva reformist Kürt hareketlerinden ve arada, "Türk solu"ndan gerçek ve en sert kopuşu PKK temsil etti.

Her sert kopuşun tepki çekmesi kaçınılmazdı. Nitekim PKK da hemen her çevrenin yoğun tepkisine hedef oldu.

PKK Kürt ulusal hareketinde yeni bir üsluptu. Yeni bir arayışın ve ayrı bir kimlikle ortaya çıkma isteğinin ürünü ve ifadesiydi. Bu konudaki kararlı, direngen ve tavizsiz tutumu ile karakterize oldu. Bu, düpedüz önceden oluşmuş tüm statükoları parçalama ve karşıya almak gibi bir riski göze almak demekti. Zira o güne kadar ayrı bir üslup ve kişilik olabilmek adeta "izne" bağlanmıştı. Bir yandan Kürt geleneksel feodal milliyetçiliği, öte yandan "Türk solu"nun tekelci-ikameci tutumu. Her ikisini de karşıya almak büyük bir yalnızlığı ve hatta tasfiye olmayı göze almaktı. Barzani, izin almadan ve yasaklandığı halde Dr. Şivan'ınTürkiye KDP'sini eyleme geçirme girişimini affetmemiş, Dr. Şivan'ı imha ettirmişti. Kendisine rağmen ve kendisini aşan bir gelişmeyi istemiyordu çünkü. Üstelik TC ile de anlaşması vardı. İşte bu aynı akibet PKK'yı da bekliyordu. Öte yandan "Türk solu" PKK'yı, eşdeyişle de ulusal hareketi kendisini ayrı bir hareket olarak ifade etme çabasını gayrimeşru sayıyor, aforoz ediyordu.

Türkiye devrimci hareketi açısından bu tutum, Kürt ulusal gerçeğine yabancılığın, ulusun kendi haklı istemleri için mücadelesinin bütünüyle haklı ve meşru bir mücadele olacağının Türk milliyetçiliğine özgü tarihsel bir hazımsızlıkla kabul edilmemesi, demokratik ve devrimci ne varsa sadece kendisinde bloke edilmesi gerektiği şeklindeki ikameci, oportünist bir anlayışın tipik bir ifadesiydi. Bu aynı mantık "Kürt solu"na da egemendi. "Kürt solu"nu oluşturan akımların bir çoğu statükocu idiler. Siyasal ve sınıfsal konumları itibariyle geleneksel feodal önderlikten bütünüyle kopmak istemiyorlardı ve kopulmasını da hazmedemezlerdi. Radikal ve sert bir kopuş, hele de bu kopuş kendilerine rağmen ve üstelik de kendilerini de kapsıyorsa, buna karşı durmak, bu gelişmeyi tasfiye etmek onlar için adeta bir görevdi. Öyle davrandılar.

PKK'yı büyük çatışmalar bekliyordu. Ve bu yaşandı.

PKK, başından itibaren oldukça tepkisel ve saldırgan bir çizgi izledi. Kendisine yöneltilen her eleştiri ve saldırıya aynı tahammülsüzlükle yanıt verdi. Nedir ki, önceden oluşmuş statükocu ve geleneklere karşı başlatılan bu sert çatışma onları ulusal hareketin asıl kaynaklarına ulaşmaktan alıkoydu. En azından geciktirdi. Herkese ve her şeye saldırmaları her şeyden önce PKK'yı asıl hedefinden saptırıyordu.

Ancak PKK'ya göre bunun da bir mantığı vardı. Onlara göre oluşmuş dengeleri ve statükoları kırıp-sarsınadan ilerlemek mümkün değildi. PKK, kırıp dökerek, tepki toplayarak ilerledi. Deyim yerindeyse, PKK bu özelliğiyle, Kürt köylülüğünün tarihsel kinini, öfkesini ve isyanını temsil ediyordu. Denilebilir ki PKK'nın '80 öncesi dönemi tasfiye olmamak için tasfiye etmek dönemidir.

Kuşkusuz ki, PKK zaman zaman belirgin bir biçimde öne çıkıp genelleşen bu tür bir pratiğin yanısıra, belirli bir başka alanda bir başka pratiğin de içindeydi. İşte '79 ve sonrasında Hilvan, Siverek ve Derik'te sergilediği pratik, ulusal hareketin gerçek dinamiğine (Kürt köylülüğüne) ulaşmak, bu dinamiği kışkırtıp devlet ve Kürt gericiliğine karşı harekete geçirerek işlevsel kılmak ve biçimlendirmek şeklindeki bir pratiktir.

Tasfiye oluşları içten bile değildi. Nitekim hem devletin ve hem de Kürdistan'ın sömürge statüsünde tutulmasında devletle işbirliği içinde olan (ve "egemen sınıf" olma durumunu bu işbirliğine borçlu olan) Kürt feodallerinin sınırsız saldırılarıyla karşı karşıya kaldılar. PKK açısından bir erken çatışmaydı bu.. Sonradan kimi Kürt örgütlerinin de cepheleşerek (Özgürlük Yolu, DDKD ve KUK'un oluşturduğu UDC) sözde farklı bir gerekçeyle katıldığı bu çatışmalarda PKK bir hayli güç kaybetti. Neredeyse tasfiye ile yüzyüze geldi.

Sözkonusu bu dönemde PKK devrimci hareketin bir bölümünce (TDKP, HY, DHB gibi), Kürt gericiliğinin vurucu gücü, ajan-provokatör örgütlenmesi, faşist bir hareket olarak niteleniyordu. PKK'nın taraf olduğu Hilvan, Siverek ve Derik üçgenindeki çatışmalar ise, Kürt toprak ağalarının egemenlik savaşı, daha açık bir söyleyişle, kimin Kürt köylülüğünü daha çok sömüreceği ve baskı altına alıp denetleyeceği kavgasının bir ifadesi ve yansıması olarak nitelendirildi.

Bunlar, son derece ağır, öznel ve önyargılı değerlendirmelerdi. Hiç bir ciddi irdelemeye ve tahlile dayanmıyordu. Olayların ve çatışmanın dış yüzeyi, PKK'nın kusurları ve herkese ters gelen değer yargıları veri alınarak bu değerlendirmeler yapılıyordu. Önemli ölçüde de başarılı olundu.

Ne ki gerçek bir başka biçimdeydi. Evet, PKK bir taraftı, ama kesinlikle Kürt feodallerinin tarafı değildi. TC.'nin Kürdistan'daki bir kol hareketi hiç değildi. PKK doğrudan doğruya Kürt yoksul sınıflarının tarafındaydı. Çatışmaların derinliğinde bu yatıyordu ve PKK da bu derinliğe ulaşmanın kavgasını veriyordu. Onun bu çatışmalardaki asıl amacı Kürt köylülüğüne, ulusal hareketin bu asıl kitlesine ulaşmaktı. Hilvan, Siverek ve Derik'teki çatışmalar, yüzeydeki görüntünün tersine, özünde böylesi bir amaca ulaşma çabalarını ifade ediyordu. Bu nedenle de, Kürt köylülüğü tüm kusurlarına rağmen ilk kez ciddi bir biçimde kendisinden yana olan ve kendisine ulaşmak isteyen PKK'ya sempati ile yaklaştı, cılız da olsa destek verdi. Gerçeğin bu olduğu sonradan daha bir netlikle görülüp anlaşılacaktı.

Çatışmaların gerçek içeriğiyle algılanıp kavranamamasının önemli ve belki de en önemli nedenlerinden biri de, PKK'nın sadece "Türk solunu" temsil eden bazı akımlarla değil, yanısıra "Kürt solundan" kimi akımlarla da bir çatışmanın içine girmesiydi. Buna kimse bir anlam veremiyordu ya da kestirme yanıtlar verme kolaylığını tercih ediyorlardı. Oysa bunun da bir mantığı vardı.

Kürdistan'da TC'nin oluşturduğu statükonun devamı olan bir başka statüko daha vardı; geleneksel feodal sınıfların Kürt köylülüğü üzerinde kurdukları baskı ve denetim. Kürt köylülüğü hem doğrudan bu sınıfların ve hem de bu yapının korunmasında çıkarı olan ve bu sınıfların siyasi temsilini ifade eden KDP türü yapılanmalar aracılığıyla bu statüko içinde tutuluyordu. KDP, bugün PKK'nın etkin olduğu yerlerde Kürt köylülüğünü feodal sınıflar adına silahlandırıp örgütlemişti. Köylüler aşiret düzenini koruyan silahlı muhafızlar haline getirilmişti adeta. PKK ise bu yapılanmayı dağıtıcı bir pratik sergiliyordu. Bu ise, sadece Kürt feodalleri ve onun KDP türü partilerinin saldırılarını değil, yanısıra onlardan bir küçük-burjuva milliyetçiliği biçiminde ayrışan ve fakat onlarla ilişkisini manevi-siyasi bakımdan tamamen koparmayan reformist Kürt akımlarının da tepkisini aldı. Zira bu akımlar '75 yenilgisi ile (ve sonrasında) KDP'nin bu alandaki mirasına konmuş, kendi ellerinde tutuyorlardı. Köylülerin ellerinin altından kayması ve bir yeni arayışla kucaklaşmaları işlerine gelmiyordu. PKK ise özellikle bu alandaki eylemiyle buna yolaçıyordu. Doğal olarak bu akımlarla (KUK başta gelmek üzere) çatışmayı da hazır halde karşısında buldu. Çatıştılar.

Bu çatışma da PKK'nın "provokatif" özelliğinin bir ifadesi ve ürünü sayıldı. Nedir ki, yüzeyde

PKK-KUK çatışması olarak görünen bu çatışma da, özünde, köylülüğünün Kürt "egemen sınıfları"ndan ve Kürt orta sınıflarından (reformcu Kürt burjuvazisinden) kopuş arayışının bir yansıması, devamıydı. PKK bu arayışın bir etkeni idi ve etkeni olmak istiyordu. Zira radikal bir Kürt ulusal hareketinin gelişmesi önemli olarak bu arayışa yanıt vermeye, bu arayışın etkeni olup-olmamaya bağlıydı. Dolayısıyla bu çatışma sadece ilkel milliyetçilikle değil, yanısıra da Kürt ulusal hareketindeki reformist küçük-burjuva yön ile PKK'nın temsil ettiği radikal-devrimci yön arasındaki çatışma idi. Ulusal hareket reformist ve devrimci bileşenlerine ayrılıyordu.Gerçek buydu ve bunun tam bir netlikle anlaşılıp kabul edilmesi günümüze kaldı.

Ve denilebilir ki, ilk ortaya çıkış halinin bir yerde kaçınılmaz olan kimi ciddi kusurlarına, bize ters gelen değer yargıları ve davranışlarına rağmen, PKK, Kürt ulusal devrimci hareketinin ilk beliriş biçimi idi ve onu ifade etti. Gerçeğin bu şekilde olduğu bugün daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu arada söylenecekler var.

PKK sözü edilen bu dönemde bir hayli güç kaybetti, nerdeyse tasfiye olma aşamasına geldi. Dahası da, her yönden tam bir tecrit çemberine alınıp, bir büyük yalnızlığa itildi. Bu büyük yalnızlıkla da 12 Eylül saldırısına yakalandı.

Burjuvazinin 12 Eylül saldırısı, hem Türkiye devrimci hareketi ve hem de Kürt ulusal hareketi için tam bir yıkımla sonuçlandı. Açık ve dövüşsüz bir yenilgiydi bu. Yıkımı derinleştiren ve çok daha tahrip edici boyutlara vardıran da bu özelliğiydi. Örgütsel boyutla başlayıp derinleşen yıkım, manevi ve siyasal bir içerik kazanarak tasfiyeciliği besledi, körükledi.

Bu dönemde, Türkiye devrimci hareketi tarihinin en kitlesel mültecileşme sürecini yaşadı. Avrupanın çeşitli ülkelerine yoğun bir mülteci akını başladı.

Kürt ulusal hareketinin de yoğun olarak yaşadığı önce mültecileşme, ardından bu konumu benimseyip bir tür kendi kendini tasfiye etme şeklindeki bu gelişmeye karşı uzun yıllar hiç bir ciddi direnme olmadı.

Kuşkusuz bu süreci 12 Eylül'ün ilk dönemlerinde PKK da kendine özgü bir biçimde yaşadı. İçerde, kendilerini "genç Kemalistler" olarak adlandıran bir grup PKK yöneticisi ve kadrosunca tam bir tasfiye hareketi başlatıldı. Bunda bir ölçüde başarılı da olundu. Sorun, dışarıda da benzer bir durumla yüzyüze gelen PKK için varolup olmama sorunu haline gelmişti. Ya yok olunacak ya da bir büyük kavgada yeniden ve yeni bir kimlikle var olunacaktı.Ölümüne bir kavga gerekiyordu, PKK bu yolu tuttu.

İçerde, tasfiyeci ruh hali tarip edici boyutlar kazanarak yayılıp derinleşiyor, teslimiyet giderek genel bir tutum haline geliyordu. İşte tam bu sırada bir "can pazarı" kuruldu. Önce Mazlum Doğan, ardından Kemal Pir, Mehmet Hayri Durmuş ve başka bazı PKK militanlarının kendilerini feda edişleri, bu öldürücü gelişmeyi durdurdu. Yeni bir döneme girilmişti. Bu kez direniş eğilimleri uç verip yayılmaya başladı. Güçlenip kitleselleşti.

Bunu, dışarıda yoğun olarak sürdürülen tasfiyeciliğe karşı zorlu mücadele pratiği izledi. Sonuçta tasfiyecilik altedilmiş, direniş kazanmıştı. Bir büyük pratikle yeniden varolmak üzere ülkeye dönüş kararı alınmıştı. Savaşkan bir örgüt halinde büyümek üzere, örgüt tasfiyeciliğin kol gezdiği Avrupa'dan alınıp ülke pratiğine yöneltildi.

Gerilla savaşı sürdürülecekti. Belirli bir ön çalışma yürütüldü. Ve nihayet "ilk kurşun" '84 Ağustos'unda Eruh ve Şemdinli'de patladı. Eruh ve Şemdinli'de gerçekleştirilen bu baskın eylemi, denilebilir ki, PKK ve Kürt ulusal hareketinde bir dönüm noktasıydı. Bu eylemin kendisi ve ardından başlatılıp başarılı bir gelişme halinde seyreden gerilla savaşı, Kürt halkı içinde adeta bir bilinç patlamasına yolaçtı.

Gerilla savaşı gelişmesini sürdürerek, özellikle belirli bir alanda (Botan) yerleşik bir hal aldı. Dahası, devletin aldığı tüm önlemlere rağmen, yaygınlaşıp güçlendi. PKK sadece çıplak askeri güçleri bakımından güçlenmekle kalmıyor, yanısıra ve esas olarak, özellikle yöredeki yoksul köylülerin artan sempati ve desteğini yanına alarak, büyüyüp etkin bir siyasal hareket dönüşüyordu.

Bu durum ilk ve doğrudan etkisini Kürt ulusal özgürlük mücadelesinin Kürdistan'ın diğer bölgelerine sıçrayıp yayılmasıyla gösterirken, dolaylı olarak Türkiye politik ortamının devrimcileşip hareketlenmesine katkıda bulunuyordu. Devrimimizin temel dinamiklerinden biri olarak, ulusal hareketin bu son derece somut, canlı ve pratik biçimlenişi, serpilip güç kazanması, büyük bir kazançtı. Türkiye devrimi, böylece, bu dinamiğin şahsında kendisine bir büyük müttefik bulmuştu.

Sömürgeci burjuvazi, '84 Ağustos'unda başlayıp, başarılı bir gelişme gösterip büyüyen bu

tehlikeyi yok etmek üzere bütün güçlerini seferber ettiyse de başarılı olamadı. '89 sonlarında yeni bir saldırı dalgası başlatıldı. Gerilla savaşını yerleştiği alandan söküp atmak, yayılıp güçlenmesini engellemek üzere, savaşı besleyen kaynaklara yöneldi. Özgürlük savaşının en çok yoğunlaştığı ve destek bulduğu Botan bölgesindeki hemen bütün köyleri kapsayan bir sürgün politikası gündeme soktu. Amaç; Kürt köylülerini buralardan sürüp, alanı boşaltmak ve gerilla hareketini desteksiz bırakmaktı. Nedir ki sürgün politikası da tutmadı.

Yöre köylüleri, devletin artan baskı ve terörüne rağmen direnişe geçtiler. İrili ufaklı "intifada" denemelerine başvurdular. Açıktan açığa PKK'dan yana tutum aldılar. PKK ilk kez bu sırada somut ve kitlesel bir destek buluyor ve ilk kez ciddi bir biçimde bu sırada ulusal hareketin asli dinamiği ile buluşmanın koşullarını yakalıyordu.

Gerilla savaşı yararlı bir işlev kazanarak, Kürt köylülüğü ile gerekli teması kurmuştu. Ulusal hareket bu muazzam temasın şahsında açık bir sıçrama eğilimi içine girmişti. Yoksul köylü ağırlıklı bu hareket, bundan böyle, daha bir yayılıp derinleştikçe, hareketin temel dinamiği olan köylülük hareketlenip ulusal harekete yöneldikçe, PKK hem kendisini yenileyip yeniden üretecek ve hem de hareketteki sıçrama durumunu bir eğilim olmaktan çıkarıp, bir gerçeklik haline dönüştürebilecekti.

Yeni bir dönüm noktasıydı bu. Ve gerçeklik haline geldi.

Köylerin ve kentlerin emekçi kesimlerinin, geçtiğimiz Mart ayında, Mardin'in Nusaybin ve Cizre başta olmak üzere, Kürdistan'ın bir çok il ve ilçesinde devlete açıktan açığa meydan okuyan direnişleri, ulusal hareketin '89 sonlarında içine girdiği sıçrama eğilimini ete-kemiğe büründürdü. Savur ilçesinde TC'nin işgalci güçlerince katledilen PKK savaşçılarının cenaze törenleri sırasında patlayan eylemler, doğrudan doğruya Filistin halkının işgal altındaki topraklarında ortaya çıkan "intifada"ların Kürdistan pratiğine aktarılmasıydı. Binlerce eylemcinin katılımıyla gerçekleştirilen bu eylemler, büyük "Kürt intifadası"nın ön habercileri olma niteliğini taşıdılar. Bu direniş ve yerel ayaklanmalar, gerilla savaşının yaşaması için çok daha elverişli koşullar yarattığı gibi, ulusal hareketin bir yeni aşamaya çıktığının da canlı bir ifadesiydi. Kürt köylü dinamiği harekete geçirilmişti. Kentlerin küçük-burjuva kesimlerinin de desteği sağlanmıştı.

Kuşkusuz ki, bu gelişmenin biricik politik etkeni -tarihsel temelin birikimi üzerinde- PKK etkeni idi. Dolayısıyla, ulusal bir biçim altında ortaya çıkan Kürt köylü dinamiği ile PKK'yı birbirinden ayırmak gelinen yerde artık olanaksızdır. Bu doğrultudaki çabalar ise düpedüz gericiliktir, oportünizmdir. PKK, Kürt aydınlarıyla yoksul köylü ağırlıklı Kürt köylü dinamiğinin cisimleşmiş birliğidir, bu yadsınamaz.

Öyleyse, bir kez daha; PKK, Kürt ulusal hareketinde yeni bir üsluptur. O Kürt feodal (ilkel) milliyetçiliğinden, reformcu Kürt burjuvazisinden sert ve anlamlı bir kopuştur. Yoksul köylü ağırlıklı bir ezilen sınıf hareketidir. Mücadelenin derinleşmesine bağlı olarak unsurlarına ayrışan ulusal hareketin, ulusal reformcu değil, ulusal devrimci yönünü temsil ediyor. Politik sınırlılıklarına, bir ulusal hareket için bir yerde doğal olan ama bizim için ters kimi değer yargılarına karşın, PKK; devrimci-demokratik bir öz taşıyan programı ve devrimci biçimler alarak gelişen mücadele pratiği ile, emperyalizm ve sömürgeci burjuvazinin çıplak egemenliğini ifade eden sermaye diktatörlüğüne darbe vuran, onu zayıflatıp acze düşüren, Türkiye politik ortamını devrimcileştiren pratiği ile, devrimimizin temel bileşenlerinden, onun hayat damarlarından biridir.

Öte yandan, Türkiye Kürdistanı kapitalizmin az çok geliştiği bir ülkedir. Temel sınıf ilişkileri az çok belirginleşmiş olup, ulusal hareketin modern biçimler alması için nesnel bir temel yaratıyor.

Keza, Türkiye Kürdistanı sosyalizmin prestijinin yüksek olduğu bir alandır ve Kürt devrimci hareketi Türkiye devrimci ve sosyalist hareketiyle yakın bağlara sahiptir. Bu etkiye açıktır, giderek açık hale gelme potansiyeli taşıyor. Verili hareketin sosyalizmden etkilenen Kürt aydınlarının önderliği altında ve üstelik de sosyalizm mücadelesinin toplumsal bileşeni olan yoksul köylü ağırlıklı bir ezilen sınıf hareketi olması ise bu hareket hakkındaki iyimserliğimizi pekiştiren bir diğer gerçektir. İşte, özetle sayılan bu özelliklerinden dolayı da, bu hareket gündemimizdeki proleter devrimin, sosyalizm mücadelesinin bir bileşenidir.

İki tövbekar nihayet "özgür"!

1987 Kasım ortalarında Türkiye'ye legal bir parti kurmak için dönen TBKP liderleri hemen tutuklanarak 900 gün kadar içeride tutuldular. Düzene karşı bütün silahlarından arınarak, ellerinde beyaz bayrakla ülkeye dönen bu iki kişiye Türkiye burjuvazisi biraz haksızlık yaparak içeri aldı ve bir süre süründürdü. Eh, bu kadarı da Türkiye gibi bir ülkede normaldir. Burjuvazi bu adamların Atatürk Hava Limanı'ndan herhangi bir yere istedikleri bir taksiyle gitmelerine müsade edecek değildi ya. Ne de olsa bunların ismi hala "komünist"ti ve bir dönem gizli olarak düzene muhalefet eden bir örgütün adamlarıydı. Neleri var neleri yok her şeyin hesabını vermeleri gerekiyordu. Her neyse, bu kahramanlık taslayan adamların Türkiye'ye dönüşleri ve bir süre içeride tutulmalarından sonra serbest bırakılınaları ne ifade eder? Bu gelişmenin mantığı nedir?

Artık herkes biliyor, TBKP'nin devrim diye bir sorunu yoktur, kalmamıştır. Onlara göre Marksizm-Leninizm artık tarihe karışmıştır. Çağ değişmiştir, sınıflar ve sınıf mücadelesi, proletarya-burjuvazi karşıtlığı, proletarya diktatörlüğü teorisi 19.yüzyıla ait olgulardır. Kapitalizm değişmiş ve demokratikleşmiştir, insancıldır ve toplumun sorunlarını çözme yeteneğine sahiptir. Sorunlara sınıf açısından bakmak, dar bakmaktır. Komünist partisinin proletaryanın siyasal savaşım örgütü ve devrim partisi olduğu türünden leninist anlayışlar aşılmıştır. Doğayı katledenin kapitalizm olduğunu söylemek bir şey ifade etmez. İşçiler de sokağı kirletiyorlar vs. vs.

Kurulu düzenin temellerine yönelme şurada kalsın, onun bütün yapısını olduğu gibi onaylayan TBKP liderleri için önemli olan partilerinin legalleşmesidir. Gerisi önemli değil. Her yanıyla onayladıkları (biçimsel eleştiriler belirleyici değil tabii) bu düzende, yasal bir parti olarak seçimlere girmek; hükümet olmak, olamazsa muhalefetini yapmak ve kısacası, yapmak istediklerini sadece seçim ve barışçıl yollarla çizilen Anayasal sınırlar içinde yapmak istemekteler. Devrimci zor, illegal örgüt, devrimci sınıf savaşımı tüm bunlar onlar için tarihe karışmıştır. Fakat kuşku yok, bu adamlar yapmak istediklerini iş olsun diye yapmıyorlar. Bunların da belli bir misyonu vardır. Kimse iş olsun diye siyaset sahnesine çıkmaz. Kazara çıksa bile fazla tutunamaz. Siyasal savaşım sınıf savaşımıdır. Sahnedeki güçler belli sınıflara dayanıp onları temsil ederler.

Bir nokta daha. Ne NATO'dan çıkmak isteyen, ne AET'ye girmeye karşı olan, ne Türkiye'nin emperyalist dünya ile her hangi bir bağına dokunan ve ne de Türkiye'deki sermaye iktidarını yıkmayı hedefleyen, bilimsel sosyalizme inanmayan bu adamların kendilerine hala "komünist" demeleri anlamsız değil mi, bunlar hala neden bu ismi taşıyorlar? Yerinde olan böyle bir soruya şöyle yanıt verilebilir: Bu, en azından şimdilik TBKP'nin yüklendiği misyonunu yerine getirmede ona yardım edecek bir isimdir ve Türkiye'nin bir devrim ülkesi olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Çünkü, benzerleri Avrupa'da isimlerini komünistlikten "sosyal-demokrat"lığa veya "demokratik sosyalizm"e yer değiştirirken Türkiye'de bu bayların hala komünist ismine sarılmaları tamamen Türkiye'nin bu alanda taşıdığı potansiyele ve yönelime bağlıdır.

Burjuvazi, Anayasasında 141-142 gibi maddelerin bulunduğu; 1 Mayıs'ın yasak olduğu; işçi sınıfının örgütlenme hakkının olmadığı; sıralarına orak-çekiç çizen çocukların sürüm sürüm süründürüldüğü; legal devrimci basına tahammülsüzlükle saldırıldığı; en doğal hakkı olan bağımsızlığını isteyen Kürt ulusuna görülmedik zulümlerin edildiği; SS Kararnameleriyle yönetilen bu ülkede, kendisine komünist adını takan bu insanları hangi amaçla serbest bırakıyor? Türkiye gibi devrim toprağının kuvvetli olduğu bir ülkede, kendisine komünist diyenlerin serbest bırakılması ve partilerini legal kurmalarına göz yummasında halkın tabiriyle bir "bit yeniği" yok mu? Elbetteki var. Daha yasal düzeyde dahi koşullarını oluşturmadan bu insanları serbest bıraktıran kendi hesapları dışında rol oynayan önemli etken, Doğu'daki devrimci Kürt ulusal ayaklanması ve Türkiye'de işçi ve emekçi halkın mücadelesidir. Bu baylar elbet bu hareketi ilerletmek için değil, tersine onu boğmak planlarının bir parçası olarak serbest bırakıldılar.

Emek-sermaye çelişkisinin toplumun temel çelişkisi olduğu ve servet-sefalet kutuplaşmasının yoğunlaştığı, işçi sınıfın her türlü tehdide

(Devamı s.16'da)

Polonya'da demiryolu grevi

Yeni çatışmaların habercisi

Kuzey Polonya'da, bir kısmı 10 Mayıs'ta başlamış olan 50 civarındaki demiryolu işyeri işçisinin eylemi, 27 Mayıs'ta yapılması planlanan yerel seçimlerden hemen önce sert bir greve dönüşünce, Walesa daha önce Stokholm ve Oslo'ya yapmayı planladığı gezilerini ertelemek veya iptal etmek zorunda kaldı.

Pomeryalı demiryolu işçilerinin ücret artışı talebiyle başlattıkları grev, ülkenin kuzeyinde ulaşımı tamamen felç etti. Walesa, belli bir uyarı grevinden sonra anlaşma sağlanamazsa genel grev çağrısında bulunacağını açıklayan grev komitesini ve işçileri ikna etmek için hayli ter döktü ve bugün (28 Mayıs) nihayet grevi durdurmayı başarabildi. Walesa ancak hükümetin grev taleplerini kabul etmesi için tavır koyacağına söz verdikten sonra, işçileri şimdilik eylemden vazgeçirebilmiştir.

Sosyalist maskeli bürokratların yönetimi altında kriz içinde kıvranan Polonya ekonomisi, Dayanışmanın Mazowiecki önderliğindeki hükümeti tarafından da düze çıkartılabilmiş değil. Tersine, uluslararası finans çevrelerinin acı reçetelerini uygulamaya koyan hükümet, yaşamın işçiler için daha da kötüleşmesinden başka bir şey yapmamıştır. Artan yoksulluk ve sefaletin televizyon ekranlarından ve gazete sütunlarından taştığı bu ülkede yaşam daha da kötüleşmektedir. Demiryolu işçilerinin grevi göstermektedir ki, onların karşısına "insanca" bir düzen adına çıkan Dayanışma partisi ve lideri Walesa'nın hükümeti, işçi ve emekçilerin yaşamını düzeltememiş, onların taleplerine yanıt verememiş, toplumsal sorunların ve krizin üstesinden gelememiştir. Hükümet Polonya ekonomisinin krizini işçilerin sırtına yıkarak aşmak istediğinden, yaşam koşullarını daha da kötüleştirmiştir.

Kapitalist bir ülkede ekonominin istikrara kavuşturulması, canlandırılması ve düzenin sağlanması çabası demek, işçi ve emekçilerin ücretlerinin düşmesi, yaşam koşullarının kötüleşmesi ve sefalete itilerek baskı altına alınması demektir. Kapitalist Polonya'da gelişmelerin bunun dışında yürümesi mümkün değildir. İşçiler, yaşam koşullarının düzeltilmesi umutlarıyla Dayanışma ve Walesa'nın peşine takıldılar. Ama Dayanışma'nın kurdurduğu düzen bunu sağlama yeteneğinde değildir. Bunalım derinleşerek sürdüğünden işçiler Dayanışma ve Walesa'ya rağmen eyleme geçiyorlar. Bugün Walesa işçileri çeşitli vaadlerle eylemden vazgeçirebiliyor henüz. Fakat gelecekte onları yeni düzenin kurucuları Dayanışma ve lideriyle girişecekleri yeni çatışmalardan vazgeçiremeyecektir. *Ekim* 27.sayısındaki başyazıda şunları yazmıştı: *"...kapitalist ilişkilerin egemen olduğu bu toplumda öyle derin ve iktisadi bunalım yaşanmaktadır ki, bu bunalımın kısa sürede hafifletilmemesi durumunda, bu kez Dayanışma bürokratlarını hedefleyecek bir işçi hareketi dalgası kuvvetle muhtemeldir."* Demiryolu işçilerinin Dayanışma liderine ter döktüren eylemi bu "kuvvetle muhtemel" olanın habercisi değil midir?

Polonya'da faturası işçilere ödetilmek istenen kriz öyle kolay aşılacağa benzemiyor veya en azından işçiler bunu kolay yükleneceğe benzemiyorlar. Dayanışma Hükümetinin Walesa'nın yardımıyla işçileri kandırması bugünkü eylemlerin gösterdiği kadarıyla yine oldukça zor görünüyor. Ekonomik krizin kaynaklık ettiği toplumsal sorunlar ve hoşnutsuzluklar büyüyerek sürüyor. Düzen tarafından yaşam koşullarını düzeltmek için mücadeleye itilen işçilerin gelişen hoşnutsuzluğu ve eylemleri, Dayanışma'yı bir kıskacın içine almıştır. Onların içinde bulunduğu çıkmazı herkes görüyor. *Der Spiegel* dergisi işin başını ve sonunu bilip gördüğünden, onların durumunu çok güzel ifade ediyor. Çok yerinde olarak "Uyuyan Volkan" başlığıyla, Polonya'daki durumla ilgili bir yazıda şöyle diyorlar: *"Şefleri gibi onlar da çözümsüz bir ikilem karşısındalar: Bir taraftan, bizzat Dayanışma Polonya'daki bütün değişiklikleri yürürlüğe koydu, Mazowiecki hükümetini kurdu ve Maliye Bakanı Leszek Balcerowicz'in acılı ekonomik reformlarını onayladı. Diğer yandan işçilerin çıkarlarını koruyan bir sendika hareketi olmak istiyor.*

"Walesa, popülaritesini ve sendika hareketi üzerindeki kontrolünü kaybetme pahasına hükümeti mi desteklemesi, yoksa protesto eylemlerinin başına geçerek başkalarının kendisinin yerini

(Devamı s.11'de)

Yunanistan'da genel grev

10 ay gibi kısa zaman süresinde yapılan üçüncü parlamento seçimlerinde, gerici-sağcı bir partinin satın alınan bir oyu ile zar zor hükümet kuran gerici Yeni Demokrasi Partisi, emperyalistlerin Avrupa planlarına uygun yeni bir ekonomik önlem paketi uygulamaya koydu.

Yunanistan AET içinde %18 enflasyon oranıyla birinci sırada yeralıyor. IMF gelecek yıl enflasyonun %28'e çıkacağını belirterek tehlikeli bir gelişmeye işaret ediyor.

Ekonomik istikrarsızlığın yanısıra burjuva partilerinin sarsılan otoritesi, Yunanistan'ı sosyal çalkantılara elverişli bir ülke haline getirdi.Daha önceki hükümet partisi sosyal-demokrat PASOK'un izlediği politikanın sonuçları ve birbirini izleyen yolsuzluk skandalları ülkeyi gergin bir duruma soktu.

Yeni Demokrasi Partisi, tekellerin çıkarlarına uygun olarak ekonomik istikrarı sağlamak amacıyla PASOK hükümetinin izlediği ekonomik politikanın faturasını işçilere ve diğer emekçi kesimlere ödetmeye çalışıyor. Yeni istikrar paketi içinde işten atılmalar önemli bir yer tutuyor. Örneğin yüzbin memurun işine son verilmesi planlanıyor. Fiyat artışları ve demokratik hakların kısıtlanması yeni politikanın diğer ögeleri.

Yeni hükümetin bu yeni planlarını boşa çıkarmak için 20 Mayıs günü 2 milyonu aşkın işçi bir günlük genel greve gitti. Hayat bir anda durdu.Üretim ve ulaşım felç oldu. Elektrik, telefon gibi kamu hizmetleri durdu., vb. Hayatı yaratanın yalnızca işçi sınıfı olduğu bir kez daha görüldü.

Olaylar yeni hükümeti zor günlerin beklediğini gösteriyor.

Peru: Grev ve eylem ülkesi

Haziran sonunda yapılacak ikinci başkanlık seçimlerinden önce Latin Amerikanın bu çalkantılı ülkesini bir grev dalgası kaplamış bulunuyor. Özellikle ekonominin önemli sektörlerinde mücadele gittikçe kızışıyor.

Mayıs'ın 14'ünden bu yana 14 bin madenci grevde bulunmaktadır. 4 bin metre yükseklikte bulunan maden ocaklarından çocuk ve aileleriyle birlikte Lima'ya yürüyen onbinlerce kişi ücretlerin artışı, iş kazalarına karşı önlemlerin alınması, maden ocaklarındaki askeri önlemlerin geri alınmasını talep ediyorlar. Peru'da aylık enflasyon artışı %40'ı buluyor.(Bu yılda %500 demektir.) İş kazalarından dolayı maden ocaklarında günde ortalama 5 madenci hayatını yitiriyor. Böyle bir ortamda işçiler kapitalistler ve onların devlet güçleriyle sürekli bir çatışma içinde bulunuyorlar.

23 Nisan'dan bu yana maden ocaklarının dışında, Sağlık Bakanlığı çalışanları da dahil sağlık sektörünün tüm çalışanları grevde bulunmaktadırlar. İş koşullarının düzeltilmesi, ücretlerin enflasyon oranına uygun artırılması taleplerinin yanısıra, hastaları tedavi etmek için en basit sargı bezlerinin dahi bulunmaması tepkiyle karşılanıyor.

Lima şehrinde hemen hergün çeşitli eylemler olmaktadır. Toprak işgali sonucu oluşan yerleşim semtleri (Pueblos jovenes) sakinleri su ihtiyacı ve benzeri taleplerle her gün devlet güçleriyle çatışıyorlar.

Öğretmenler sendikası SUDEP'in örgütlediği öğretmenler grevinin beşinci gününde, başbakan Alan Garcia'nın çıkardığı yeni bir yasayla, ileri sürdükleri taleplerin büyük bir kısmı kabul edildi. Buna rağmen grev devam etmektedir. Ücretlerin artışı yanında iyi eğitim koşulları yaratılmasını talep eden öğretmenler, grevin ne zaman sona erdirileceğine ülke çapındaki bir delege komisyonunun karar vereceğini belirttiler.

Böylece Peru tüm sosyal sınıf ve tabakaları kapsayan devrimci bir sarsıntı geçiriyor. İşçi sınıfı başta olmak üzere diğer emekçi kesimler çeşitli biçimlerde örgütlenmiş bulunuyorlar. Bu örgütlenmelerde yer almayan bir Peru emekçisine rastlanmıyor. ABD ve diğer emperyalistlerin desteği olmadan egemen sınıfların duruma hakim olması mümkün değildir. Ekonomik bunalım, siyasal çalkantı Peru'yu kıtada devrimci ülkelerin önüne çıkarıyor.

(Baştarafı s.36'da)

etmekten, bu harekete son hedefini, siyasal görevlerini göstermekten, onun siyasal ve ideolojik bağımsızlığını korumaktan oluşur. Sosyal-demokrasiden kopmuş bir işçi hareketi yüzeyselleşir ve kaçınılmaz olarak burjuvalığa düşer: işçi sınıfı yalnız ekonomik savaşım yaparsa, kendi siyasal bağımsızlığını yitirir, başka partilerin kuyruğuna takılır ve büyük vasiyete ihanet eder: "İşçilerin kurtuluşu, bizzat işçilerin eseri olmalıdır." Bütün ülkelerde, işçi hareketi ile sosyalizmin birbirinden ayrı biçimde varolduğu ve ayrı yollarda yürüdüğü bir dönem olmuştur - ve bütün ülkelerde bu ayrılık, sosyalizmin ve işçi hareketinin zayıflaması sonucunu doğurmuştur; bütün ülkelerde ancak sosyalizmin işçi hareketi ile birleşmesi, her ikisi için sağlam bir taban yaratmıştır. Ama her ülkede sosyalizmin işçi hareketi ile olan bu birliği tarihsel biçimde oluşmuştur, her ülkede bu birlik, yersel ve zamansal koşullara göre, özel bir yolda meydana gelmiştir. Rusya'da sosyalizmin işçi hareketi ile birleşmesi zorunluğu teorik bakımdan çok zaman önce açıklanmış olmakla birlikte, bu birleşme ancak şimdi gerçekleşiyor. Bu gerçekleşmenin süreci, çok güç bir süreç olmuştur ve bundan dolayı çeşitli kararsızlıklar ve kuşkularla birlikte geçmesine de şaşmamalıdır.

Öyleyse geçmişin bizim için getirdiği ders nedir?

Tüm Rusya sosyalizminin tarihi, otokratik hükümete karşı savaşımın siyasal özgürlüğün ele geçirilmesinin en ivedi görev haline gelmesine götürmüştür; bizim sosyalist hareketimiz, denebilir ki, keyfi egemenliğe karşı savaşım üzerine toplanmıştır. Öte yandan tarih, bize, Rusya'da sosyalist düşüncenin başka ülkelerde olduğundan çok daha fazlasıyla emekçi sınıfların ileri temsilcilerinden uzaklaşmış olduğunu, böyle bir ayrılığın Rus devrimci hareketini güçsüzlüğe mahkum ettiğini gösterir. Bunun tamamiyle kendiliğinden doğurduğu, Rus sosyal-demokrasisinin gerçekleştirmeye yetkili olduğu görev, sosyalist düşünceleri ve siyasal bilinci proletarya yığınlarına götürmek ve kendiliğinden işçi hareketi ile çözülmez biçimde bağıntılı bir devrimci partiyi örgütlemektir. Bu alanda Rus sosyal-demokrasisi çok şey de yapmıştır; ama yapılacak daha çok şey beklemektedir. Hareketin büyümesiyle birlikte sosyal-demokrasinin etkinlik alanı genişlemekte, çalışması gittikçe daha çok yanlı olmakta, gittikçe daha çok sayıda hareket yöneticisi güçlerini, propaganda ve ajitasyonun günlük gereklerinden ortaya çıkan çeşitli kısmi görevlerin çözümü üzerinde toplamaktadır. Bu durum tamamiyle kurallara uygundur ve kaçınılmaz bir sonuçtur, bununla birlikte bizi, çalışmamızın kısmi görevlerinin ve savaşımın tek tek yöntemlerinin yeterli sayılacak bir şey haline gelmemesine, ön çalışmanın ana çalışma, biricik çalışma düzeyine çıkarılmamasına özellikle dikkat etmeye zorlamaktadır.

İşçi sınıfının siyasal gelişmesini ve siyasal örgütlenmesini desteklemek, bizim en önemli ve temel görevimizdir. Bu görevi arka plana iten, tüm kısmi görevleri ve tek tek savaşım yöntemlerini ondan sonraki bir yere koymayan herkes, yanlış bir yola girer ve harekete ciddi zararlar verir. Ancak bu görevi arka plana itenler, birincisi, işçi hareketinden kopuk tek tek suikastçı grupların güçleriyle hükümete karşı savaşılmasını devrimcilerden isteyen kişilerdir. Bu görevi arka plana itenler, ikincisi, siyasal propagandanın, ajitasyonun ve örgütlenmenin içeriğini ve çapını daraltan, işçilere yalnızca yaşamlarının özel anlarında, yalnızca kutlama fırsatları çıktığında "politika"yı sunmayı olanaklı ve yerinde sayanlar, mutlakiyet yönetiminin vereceği bazı ödünlere ilişkin istemleri mutlakiyet yönetimine karşı yapılacak savaşımla değişmek konusunda çok fazla çaba gösteren, ama tek tek ödünlere ilişkin bu istemlerin, devrimci işçi partisinin mutlakiyet yönetimine karşı sistematik ve kararlı bir savaşımı yolunda gelişmesi için yeterince çaba göstermeyenlerdir.

Raboçaya Mıysl gazetesi, değişik ses tonlarında, işçilere ikide bir "Örgütlenin!" diye çağrıda bulunuyor, "ekonomik" akımın tüm yanlıları bu sözleri yineliyorlar. Biz de bu çağrıya tamamiyle ve aynen katılıyoruz, ama mutlaka şunu da ekliyoruz: Yalnız yardım derneklerinde, grev sandıklarında ve işçi gruplarından örgütlenmekle kalmayın, siyasal parti olmak için de örgütlenin, otokratik hükümete ve tüm kapitalist topluma karşı kararlı bir savaşım için örgütlenin. Böyle bir örgütlenme olmaksızın, proletarya bilinçli sınıf savaşımı için yerinden doğrulmaya yetenekli değildir, böyle bir örgütlenme olmaksızın işçi hareketi güçsüzlüğe mahkumdur ve işçi sınıfı yalnız para sandıklarıyla, gruplarla ve yardım dernekleriyle, ona düşen büyük tarihsel görevi yerine

getirmeyi asla başaramayacaktır: kendisini ve tüm Rus halkını siyasal ve ekonomik kölelikten kurtarmak. Tarihte hiçbir sınıf, hareketi örgütlemeye ve yönetmeye yetenekli kendi siyasal önderleri, kendi ilerici temsilcileri olmaksızın iktidara gelememiştir. Rus işçi sınıfı da, böyle insanlar ortaya çıkarmaya yetenekli olduğunu göstermiştir: son 5-6 yıl içinde Rus işçilerinin çok yaygın hale gelen savaşımı, işçi sınıfında ne kadar çok devrimci güçlerin bulunduğunu göstermiştir; hükümetin en çılgınca zor önlemlerinin bile, sosyalizme, siyasal bilince ve siyasal savaşıma varmak için can atan işçilerin sayısını azaltınayı başaramadığını, tersine bunu arttırdığını göstermiştir. 1898 yılında yoldaşlarımızın kongresi, görevin konumunu doğru yapmış ve yabancı sözcükleri yinelememiş, "aydınların" salt coşkulu isteğini dile getirmemiştir... Şimdi biz, bu görevlerin yerine getirilmesine kararlılıkla koyulmak, partinin programı, örgütlendirilmesi ve taktiği konusunu gündeme koymak zorundayız. Programımızın ana tezleri konusunda ne düşündüğümüzü daha önce söyledik ve bu tezlerin ayrıntılı olarak geliştirileceği yer, doğal olarak burası değildir. Gelecek sayılarımızda örgütlenme sorunlarına bir dizi makalede yer vermek niyetindeyiz. En nazik noktalarımızdan biri budur. Biz bu konuda, Rus devrimci hareketinin eski temsilcilerine göre çok geride kalmış durumdayız; bu eksikliği açıkça itiraf etmek ve güçlerimizi, çalışmanın daha sıkı bir örgütlenmesini gerçekleştirmeye, çalışma kurallarını, jandarmaların kandırılmasına ve polisin tuzaklarını önlemeye ilişkin yöntemleri sistematik olarak propaganda etmeye yöneltmek zorundayız. Yalnız boş akşamlarını değil, tüm yaşamını devrime adayan kişiler yetiştirilmelidir; içinde, çalışmamızın değişik türleri arasında sıkı bir işbölümüne girişilebilecek kadar büyük bir örgütün hazırlanması gerekli-dir. Taktik sorunlarına gelince, bu konuda aşağıda belirtilenlerle yetinmek istiyoruz.Sosyal-demokrasi, ellerini bağlayıp durmaz, daha önceden düşünülmüş bir siyasal savaşım planı ya da tipi ile etkinliğini sınırlamaz -tüm savaşım araçlarını kabul eder, ama bunların yalnızca partinin eldeki güçlerine uygun düşmesi ve belli koşullar altında erişilebilecek en büyük sonuçlara varmayı olanaklaştırması koşulu ile. Sıkı örgütlenmiş bir parti varsa, herhangi bir grev, siyasal bir gösteriye, hükümete karşı kazanılmış siyasal bir zafere dönüşebilir. Sıkı örgütlenmiş bir parti varsa, yerel sınırlılıkta bir ayaklanmadan zafere ulaşan bir devrim meydana gelebilir. Unutma-malıyız ki, tek tek istemler uğruna hükümete karşı yapılan savaşım, tek tek ödünlerin koparılması, düşmanla yapılan ufak tefek ileri karakol çarpışmalarından, ileri karakol savaşlarından başka bir şey değildir ve asıl savaşım sonradan gelecektir. Önümüzde tüm gücü ile düşmanın bir kalesi vardır, bu kaleden üstümüze kurşun ve gülle yağmuru yağdırılmaktadır, bunlar da bizim en iyi savaşçılarımızı alıp götürmektedir. Biz bu kaleyi almak zorundayız, ve uyanmakta olan prole-taryanın tüm güçlerini Rus devrimcilerinin tüm güçleriyle *bir* parti halinde birleştirirsek onu alacağız. Rusya'da canlı olarak ve onur sahibi olarak ne varsa, bu parti yolunda çaba gösterecektir. Ancak o zaman Rus işçi devrimcisi Pyotr Alekseyev'in şu büyük ön haberi gerçekleşecektir: " İşçi halkın milyonlarca yığını güçlü kolunu yukarı kaldıracak ve despotizmin asker süngülerine dayanan boyunduruk tuzla buz olacaktır!"

1900 yılı Ekimi ile Kasım başında yazılmıştır.
(*İskra*'nın 1.sayısının başyazısı)
İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, Sol Yayınları, s.170-176

İşçi sınıfı ve...

(Baştarafı s.9'da)
niteleyip sınırsız bir kin ve düşmanlıkla saldırdığı 1 Mayıs'ı artık yasallaştırmak ihtiyacı duyuyor. Ekim'in de belirttiği gibi amaç bellidir: 1 Mayıs düşüncesinin içini boşaltmak, 1 Mayıs'ı bir "cenaze töreni"ne çevirmek. İşte buna izin verilemez. Zira gün daha da fazla ilerlemenin günüdür. 1 Mayıs düşüncesi daha fazla ilerletilmelidir. Bu düşünce -daha fazla ilerlemek ise, sınıf içindeki sosyalist propagandaları yoğunlaştırmak, on kat daha fazla bir enerji ile militan bir işçi partisi içine girip sınıfı politik bir kuvvet haline getirmektir. Devrime hazırlanmaktır. Sırf bir kuvvet (parti) olarak örgütlenmekle devrime hazırlanmak aynı anlama geliyor.

"Türkiye bir şanstır". Bu şans kaçırılmamalıdır. Ekim düşüncesinde ilerlemek, ve "yeni bir Ekim" ancak bu şansın kaçırılmaması ile olanaklıdır.

'90 1 Mayıs'ının çarpıcı dersleri bir kere daha bize bunu hatırlatıyor.

S. Metin

Hareketimizin en ivedi görevleri

V.İ.Lenin

Rus sosyal-demokrasisi, mutlakiyet yönetimini devirmenin, siyasal özgürlüğü elde etmenin Rus işçi partisinin ilk siyasal görevi olması gerektiğini sık sık açıklamıştır. 15 yıldan fazla bir zaman önce Rus sosyal-demokrasisinin temsilcileri, "Emeğin Kurtuluşu" grubunun üyeleri bunu açıkladılar, iki-buçuk yıl önce Rus sosyal-demokrat örgütlerinin temsilcileri de 1898 ilkyazında Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin kurduklarında bunu açıkladılar. Bütün bu yinelenmiş açıklamalara karşın, Rusya'da sosyal-demokrasinin siyasal görevleri sorunu şimdi gene gündemde bulunuyor. Hareketimizin birçok temsilcisi, sorunun öne sürülen çözümünün doğru olup olmadığı konusunda kuşkularını açıklıyorlar. Ekonomik savaşımın daha üstün bir önem taşıdığı savında bulunuluyor, proletaryanın siyasal görevleri arka plana itiliyor, bu görevler daraltılıyor ve sınırlandırılıyor, hatta Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin kurulması üzerinde konuşmanın doğrudan doğruya yabancı sözleri yinelemek olduğu, işçilerin yalnız ekonomik savaşım yapmaları, buna karşılık politikayı liberallerle birlik halinde olan aydınlara bırakmaları gerektiği bile söyleniyor. Yeni bir inanca bağlananların bu sonuncu savı (adı kötüye çıkan *Credo*) Rus proletaryasını olgunlaşmamış saymaya ve sosyal-demokrat programı geri çevirmeye varmaktan ve bu anlama gelmekten başka bir şey değildir. *Raboçaya Mıysl* da (özellikle "özel ekinde") özü bakımından aynı anlamda görüş ileri sürmüştür. Rus sosyal-demokrasisi, bir sallantı dönemi, kendi kendini yadsımaya kadar varan kuşkular dönemi geçiriyor. Bir yanda, işçi hareketi, sosyalizmden koparılıyor: ekonomik savaşım veren işçilere yardım ediliyor, ama bu arada kendilerine, bir bütün olarak tüm hareketin sosyalist hedefleri ve siyasal görevleri hiç açıklanmıyor ya da yetersizce açıklanıyor. Öte yanda, sosyalizm, işçi hareketinden koparılıyor: Rus sosyalistleri ikide bir, hükümete karşı savaşımın yalnız aydınlar tarafından onların kendi güçleriyle yapılması gerektiğinden, çünkü işçilerin yalnız ekonomik savaşım çerçevesinde kaldıklarından sözetmeye gittikçe daha çok başlıyorlar.

Bizim kanımızca, üç türlü olgu bu üzücü durumlara temel hazırlamıştır. Birincisi, Rus sosyal-demokratları çalışmalarının başlangıcında yalnızca gruplar içinde propaganda çalışması ile sınırlı kalmışlardır. Yığınlar arasında ajitasyona geçtiğimizde, başka bir aşırılığa düşmekten kendimizi her zaman koruyamıyorduk. İkincisi, çalışmalarımızın başlangıcında, "politika"yı işçi hareketinden kopuk bir çalışma diye anlayan ve politikayı yalnızca suikast eylemleri içinde sınırlı bırakan halk iradesi taraftarlarına karşı yapılan savaşımda çoğu zaman kendi varlığımızı savunmak zorundaydık. Sosyal-demokratlar böyle bir politikayı kabul etmediler, ama bu arada başka bir aşırılığa kapılarak politikayı genellikle arka plana ittiler. Üçüncüsü, birbirlerinden kopuk küçük yerel çalışma gruplarında etkinlik gösteren sosyal-demokratlar, yerel grupların tüm çalışmasını biraraya getiren ve devrimci çalışmayı doğru bir akış yönüne sokma olanağı yaratan devrimci bir partinin örgütlenmesinin gerekli olduğunu pek az dikkate aldılar. Ama dağınık çalışmanın ağır basması, doğal olarak ekonomik savaşımın ağır basması ile bağıntılıydı.

Belirtilen bütün bu olgular, hareketin bir yanına fazla değer verilmesine neden oldu. "Ekonomik" akım (burada bir "akım"dan sözedilebildiği ölçüde), bu darlığı ayrı bir teori haline getirme çabalarına girişti. Bunlar, bu amaçla, moda haline gelmiş, eski burjuva düşünceleri yeni bir bayrak altında gizlice sokmaya çalışan bernştaynci görüşten, moda haline gelmiş "marksizm eleştirisinden" yararlanma girişimleriydi. Yalnızca bu girişimler, Rus işçi hareketi ile siyasal özgürlük için savaşım öncülüğü yapan Rus sosyal-demokrasisi arasındaki bağın zayıflaması tehlikesini doğurdu. Hareketimizin en ivedi görevi de, bu bağı güçlendirmektir.

Sosyal-demokrasi, işçi hareketi ile sosyalizmin birliğidir, görevi de, işçi hareketine her aşamada edilgin bir hizmette bulunmaktan değil, bir bütün olarak genel hareketin çıkarlarını temsil

(Devamı s.34'de)